

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2015–2016

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Bohdana Milatová

**Právní předpisy upravující prodej zboží a služeb na území
hlavního města Prahy**

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2015–2016

BACHELOR THESIS

Bohdana Milatová

**Legal Regulations Regulating the Sale of Goods and
Provision of Services in the Territory of the Capital City of
Prague**

Prague 2016

The Bachelor Thesis Work Supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 10. 02. 2016

Bohdana Milatová

Poděkování

Ráda bych poděkovala zejména svému konzultantovi JUDr. Jozefu Bandžakovi, Ph.D. při tvorbě této práce, za odborné vedení a cenné rady. Dále bych poděkovala zaměstnancům živnostenského odboru a odboru dopravy MČ Praha 4 a MČ Praha 5 za poskytnutí informací ohledně tržního řádu a Magistrátu hlavního města Prahy, odboru daní, poplatků a cen za informace k problematice místních poplatků.

Anotace

Tato bakalářská práce zhodnocuje právní rámec pro vydávání právních předpisů obcí v samostatné působnosti, a to hlavně se zaměřením na hlavní město Prahu. Je zde popsána právní úprava vybírání místního poplatku za užívání veřejného prostranství na území hlavního města Prahy. Dále je popsán proces vydávání tržního řádu a možnosti prodeje zboží a služeb.

Bakalářská práce hodnotí možnosti, zda-li je na základě vydaných obecně závazných vyhlášek regulace dostačující a jestli tržní řád na území hlavního města Prahy splňuje účel, pro který byl vydán.

Klíčová slova

Hlavní město Praha, městská část, místní poplatek, obecně závazná vyhláška, prodej zboží a služeb, tržní místo, tržní řád.

Annotation

This Bachelor's Work evaluates the legal frame for issuing of legal regulations of communities with separate powers, be specific mainly focused on the Capital City of Prague. This document provides description of the legal regulation for collection of local fee for use of public areas in the territory of the Capital City of Prague. Furthermore it provides description of the issuing process of the market order and possibilities for sale of goods and provision of services.

The Bachelor's Work evaluates the possibilities, whether the regulating is sufficient on the basis of issued generally binding legal regulations and whether the market order in the territory of the Capital City of Prague satisfies the purpose, for which it was issued.

Keywords

generally binding legal regulation, local fee, market order, market place, metropolitan district, sale of goods and provision of services, The Capital City of Prague

ÚVOD.....	9
1 PRÁVNÍ PŘEDPISY OBCÍ.....	10
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA MÍSTNÍHO POPLATKU ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ DO ROKU 1990	14
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA MÍSTNÍHO POPLATKU ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ OD 01. 01. 1991	17
3.1 Zákon o místních poplatcích	17
3.2 Pojem veřejného prostranství.....	20
3.3 Jednotlivé druhy zvláštního užívání veřejného prostranství stanovené zákonem o místních poplatcích.....	27
3.3.1 Umístění dočasných staveb a zařízení sloužící k poskytování prodeje a služeb	27
3.3.2 Provádění výkopových prací.....	29
3.3.3 Umístění stavebních nebo reklamních zařízení	30
3.3.4 Zařízení cirkusů, lunaparků a jiných podobných atrakcí.....	32
3.3.5 Umístění skládek	32
3.3.6 Vyhrazení trvalého parkovacího místa	33
3.3.7 Užívání veřejného prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo pro potřeby tvorby filmových a televizních děl	34
3.4 Právní úprava vybírání místního poplatku za užívání veřejného prostranství na území hlavního města Prahy.....	37
3.5 Obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy o místním poplatku za užívání veřejného prostranství	39
4 PRÁVNÍ ÚPRAVA VYBÍRÁNÍ MÍSTNÍHO POPLATKU ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY	41
5 TRŽNÍ ŘÁD	49
5.1 Kompletní informace pro žadatele o zanesení místa do tržního řádu.....	50
5.2 Místa pro prodej a poskytování služeb	51
5.3 Rozdělení míst podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby	54
5.3.1 Rozdělení tržních míst podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby.....	54
5.3.2 Rozdělení trhů podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby.....	54
5.3.3 Ostatní místa pro prodej zboží nebo poskytování služeb.....	55
5.4 Rozdělení komunikací podle správy majetku	55

ZÁVĚR	58
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61
SEZNAM ZKRATEK	64
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	65

ÚVOD

Tato bakalářská práce s názvem „Právní předpisy upravující prodej zboží a služeb na území hlavního města Prahy“ pojednává o zhodnocení normotvorné činnosti obcí formou místních poplatků vybíraných na území hlavního města Prahy a formou tržního řádu vydaného a platného na území hlavního města Prahy. Zda přijaté obecně závazné vyhlášky plní svůj účel a to zejména finanční a regulační. Na příkladech jednotlivých druhů místních poplatků v období od roku 2011 – 2015 bude analyzováno a zhodnoceno, zda obecně závazné vyhlášky plní svůj účel zavedené na území hlavního města Prahy. Zda v tomto období došlo na různých městských částech hlavního města Prahy k regulaci prodeje zboží a služeb a ke snížení prodejních míst.

Úprava pouličního prodeje a poskytování služeb se formuje již více než 16 let. Původní úprava byla přijata v roce 1998. Od té doby se změnila ekonomická situace v Praze i chování spotřebitele. Tyto změny se každoročně odráží v podmínkách prodeje i v poskytování služeb.

Na prodej mimo provozovny je třeba nahlížet jako na doplňkovou formu prodeje ke kamenným provozovnám. Postupně se sice podařilo dosáhnout stavu, kdy se rozsah prodeje a poskytování služeb stabilizoval, přesto bych ráda poukázala na to, zdali sortiment a poskytované služby jsou dostačující, a nebylo by vhodné tržní řád rozšířit nebo naopak, zda některý sortiment z tržního řádu úplně vyloučit.

1 PRÁVNÍ PŘEDPISY OBCÍ

Právní řád České republiky tvoří Ústava a ústavní zákony, zákony, mezinárodní smlouvy, nálezy Ústavního soudu, právní předpisy vlády, ministerstev a ostatních ústředních správních úřadů a rovněž i právní předpisy územních samosprávných celků (obcí a krajů). Od vstupu České republiky do Evropské unie platí v České republice také evropské právo, zčásti již implementované do zákonů a dalších právních předpisů. Právní základ pro vydávání obecně závazných vyhlášek obcí je zakotven v Ústavě České republiky a dalších právních předpisech. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., tj. Ústava České republiky v čl. 104 odst. 3 stanoví, že zastupitelstvo obce, které je orgánem samosprávy obce, je oprávněno v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Podle článku 4 odst. 1 Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., tj. Listiny základních práv a svobod mohou být povinnosti ukládány jen na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. V ustanovení čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod je dále stanoveno, že daně a poplatky lze ukládat pouze na základě zákona.

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, která má vlastní majetek a v právních vztazích vystupuje vlastním jménem na vlastní zodpovědnost. Prostřednictvím svých zastupitelských orgánů má možnost v mezích zákona a v zájmu místního obyvatelstva řídit veřejné záležitosti.¹ Místní samospráva je decentralizačním prvkem (protikladem) státní správy. Místní poplatky tvoří součást veřejných financí a poplatkovou povinnost je tudíž nutno chápat jako povinnost veřejného práva. Samostatnou působnost obce upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), § 35 a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze (dále jen „zákon o hlavním městě Praze“), § 16. Na základě uvedených právních předpisů může obec v samostatné působnosti, ukládat obecně závaznou vyhláškou povinnosti mimo jiné v případě, stanoví-li tak zvláštní zákon (§ 10 písm. d) zákona o obcích a § 44 odst. 3 písm. d) zákona o hlavním městě Praze. Tímto

¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Předpis č. 211/2003 Sb., Nález Ústavního soudu ze dne 9. července 2003, sp. zn. Pl. ÚS 5/03* [online]. © 2015 [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=211/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

zvláštním zákonem pro oblast místních poplatků je zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, který v ustanovení § 14 odst. 2 stanoví, že „Poplatky zavede obec obecně závaznou vyhláškou ...“. Do samostatné působnosti obce patří stanovení jednotlivých druhů místních poplatků, řízení o poplatcích již je výkonem působnosti přenesené, které provádí obecní úřad (magistrát).² U vydávání obecně závazných vyhlášek se obec řídí zákonem (§ 35 odst. 3 zákona o obcích a podle zákona o hlavním městě Praze, se hlavní město při vydávání obecně závazných vyhlášek řídí rovněž zákonem, ale i jinými právními předpisy (§ 16 odst. 4 zákona o hlavním městě Praze). Proces projednání a schvalování obecně závazné vyhlášky je upraven v obou uvedených právních předpisech. Obecně závazná vyhláška obce musí být v souladu s právními předpisy vyšší právní síly, jakož i nálezy Ústavního soudu České republiky, mezinárodními smlouvami a s právem Evropské unie. Ustanovení obecně závazné vyhlášky jsou normativní (závazné) povahy. Obecně závazná vyhláška musí být mimo jiné uspořádána a členěna přehledně, formulována jednoznačně a srozumitelně.³

Pokud obecně závazná vyhláška obsahuje zrušovací ustanovení, je vhodné, aby obsahovala i ustanovení přechodné, které stanoví postup v řízení věci podle zrušovaného a nového předpisu. Podmínkou platnosti obecně závazné vyhlášky je jeho vyhlášení stanoveným způsobem. Podle zákona o obcích se tak děje vyvěšením na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů, přičemž dnem vyhlášení je první den vyvěšení (§ 12 odst. 1 zákona o obcích) a následně jeho zaevidováním do evidence právních předpisů. Obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy jsou evidovány ve Sbírce právních předpisů hlavního města Prahy (dále jen „Sb. hl. m. Prahy“).

Podrobnosti projednávání návrhů právních předpisů hlavního města Prahy stanoví obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů (§ 22 a následující). Písemný návrh obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy zasílá hlavní město Praha k vyjádření ve

² PELC V. *Místní poplatky, Praktická příručka pro obce*, 2. Vydání Praha: C. H. Beck 2013, s. 222, ISBN 978-80-7400-454-4 s. 202

³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, *odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Pravidla pro vydávání právních předpisů obcí, hlavního města Prahy a krajů* [online]. © 2016 Google [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sbornikodk-2006-pdf.aspx, s. 76

stanovené lhůtě v připomínkovém řízení městským částem hlavního města Prahy. Kromě věcného návrhu musí být součástí materiálu kvalifikovaný odhad dopadu právního předpisu v případě jeho přijetí, do rozpočtu hlavního města Prahy a do rozpočtů městských částí. Městská část se k návrhu právního předpisu vyjádří a může uplatnit i připomínky označené jako „zásadní připomínky“. Pokud není zásadním připomínkám v návrhu právního předpisu vyhověno, jsou předloženy spolu s návrhem právního předpisu k projednání Zastupitelstvu hlavního města Prahy. Kromě uvedených právních předpisů přijala Rada hlavního města Prahy pro přípravu obecně závazných vyhlášek závazná pravidla – Pravidla pro přípravu obecně závazných vyhlášek a nařízení hlavního města Prahy,⁴ dále jen „Pravidla“. Podle těchto Pravidel se návrh právního předpisu hlavního města Prahy zpracovává na základě plánu legislativních úkolů pro příslušný kalendářní rok. Výjimka může nastat v případě, je-li bezodkladné přijetí právního předpisu nezbytné v důsledku např. schválení nového zákona nebo jiného veřejného zájmu. K návrhu právního předpisu se před jeho zasláním do připomínkového řízení městským částem vyjádří odbory Magistrátu hlavního města Prahy a Městská policie hlavního města Prahy. Dále se k němu vyjadřuje rovněž věcně příslušný ústřední správní orgán, tj. v případě obecně závazné vyhlášky ve věcech místních poplatků, Ministerstvo vnitra. Návrh právního předpisu se zveřejňuje na internetovém portálu hlavního města Prahy, kde k němu může každý, způsobem umožňujícím dálkový přenos, uplatnit ve stanovené lhůtě připomínky. Připomínka, s níž vyjádřilo souhlas nejméně 1.000 osob, se považuje za zásadní. Zpracovaný návrh právního předpisu včetně důvodové zprávy, se zpracovanými výsledky připomínkového řízení, projedná Rada hlavního města Prahy a následně jej schvaluje Zastupitelstvo hlavního města Prahy. Obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy je platná pro celé území hlavního města Prahy včetně všech městských částí, které nejsou zmocněny vydávat právní předpisy ani pro svůj územní obvod. V praxi může nastat případ, kdy je nezbytné stanovit i dřívější počátek účinnosti právního předpisu. Takový postup je možný pouze v případě, vyžaduje-li to naléhavý zájem. Důvody takového naléhavého zájmu musí být současně s právním předpisem hlavního města Prahy zveřejněny na

⁴ USNESENÍ RADY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Č. 2273 ze dne 18. 12. 2001, ve znění pozdějších změn.

úřední desce Magistrátu hlavního města Prahy a úředních deskách městských částí, kterých se dotýká. Současně se právní předpis v takovém případě zveřejní i v hromadných sdělovacích prostředcích. V takovém případě může právní předpis nabýt i dřívější účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení.

Kontrolu a dozor nad zákonností obecně závazné vyhlášky obce provádí Ministerstvo vnitra. Na právní předpis se vždy hledí jako na platný a účinný, a to až do té doby, než je zákonem stanoveným způsobem zjištěn opak.⁵ Zrušení obecně závazné vyhlášky na základě podnětu Ministerstva vnitra je v kompetenci Ústavního soudu. Obecně závazná vyhláška se považuje za neplatnou až ode dne jejího zrušení.

Druhým právním předpisem, který obec vydává, je nařízení obce. Tento normativní právní akt vydává obec ve své přenesené působnosti. Ústavním základem pro jejich vydávání je čl. 79 odst. 3 Ústavy České republiky, podle něhož mimo jiné i orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zmocněny. Oprávnění obcí v přenesené působnosti vydávat na základě zákona a v jeho mezích nařízení za předpokladu zákonného zmocnění je rovněž deklarováno v ustanovení § 11 odst. 1 zákona o obcích (obecní zřízení), § 7 zákona o krajích (krajské zřízení) a § 44 odst. 2 zákona o hlavním městě Praze. Nařízení obcí mají tedy charakter prováděcích právních předpisů (jako např. nařízení vlády a vyhlášky ministerstev) a k samotnému vydání je nutné výslovné zákonné zmocnění. Přehled zákonných zmocnění k vydávání nařízení obce zpracovalo Ministerstvo vnitra. Nařízení obcí jsou na rozdíl od obecně závazných vyhlášek vydávány radou obce, avšak s jednou výjimkou, kdy v obci vykonává působnost rady obce starosta, tehdy nařízení vydává zastupitelstvo obce. Radě městské části nepřísluší vydávat nařízení (§ 94 odst. 2 ZPZ), tyto vydává Rada hlavního města Prahy.

⁵ VEDRAL, J. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, 1. vydání, Praha, Institut pro místní správu, 2006, s. 95, ISBN: 80-86976-06-8, s. 60

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA MÍSTNÍHO POPLATKU ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ DO ROKU 1990

Místní poplatky jsou povinné platby fyzických a právnických osob, jejichž výběr je příjmem rozpočtů obecních úřadů, převážně bez přímého protiplnění. Povinnost zaplatit místní poplatek se většinou pravidelně neopakuje. Výnos místních poplatků slouží k financování potřeb obcí a měst např. oblast školství, zdravotnictví, doprava, bezpečnost, veřejný pořádek, ochrana životního prostředí. Kromě finančního přínosu (účelu zdanění) mají místní poplatky v místních podmínkách především regulační význam, tj. možnost obce prostřednictvím místního poplatku omezovat nebo naopak poplatkově zvýhodnit určitou činnost poplatkového subjektu (např. omezovat provozování hracích automatů v obci nebo naopak poplatkově zvýhodnit držení slepeckého psa). Vybírání místních poplatků má v České republice dlouholetou tradici a místní poplatek za užívání veřejného prostranství je tradiční součástí soustavy místních poplatků na našem území. Od 01. 01. 1953 nahradily místní poplatky dřívější systém obecních dávek, poplatků a přírážek ke státním daním, který byl značně nejednotný, roztržitý a složitý.⁶ Místní poplatky byly rámcově upraveny zákonem č. 82/1952 Sb., o místních poplatcích. Přijetím tohoto zákona došlo s účinností od 01. 01. 1953 ke zjednodušení systému místních dávek a zavedení jednotných zásad pro území celé republiky. Druhy místních poplatků stanovila vláda a konkrétní úpravu jejich vybírání (např. osvobození od poplatků a úlevy, důsledky nesplnění poplatkové povinnosti, promlčení, poplatkové řízení) ministr financí (např. vyhláška č. 234/1953 Ú. 1., kterou se provádí zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška ministerstva financí č. 161/1960, kterou se zrušují některé místní poplatky a upravují předpisy o místním poplatku ze psů, vyhláška ministerstva financí č. 67/1966 Sb., o místních poplatcích). Jako obligatorní byl vybírán místní poplatek z bytů, ze psů a poplatek lázeňský. Jako fakultativní mohl být vybírán podle místních podmínek poplatek za užívání veřejného prostranství, ze vstupného a poplatek z přechodného ubytování, pokud se na jejich

⁶ PICMAUS FR. A KOL. *Daně, odvody a poplatky v ČSSR*, s. 197, SNTL-Nakladatelství technické literatury, Praha 1985, s. 185.

zavedení usnesl národní výbor, „a to po předběžném schválení národním výborem vyššího stupně a po projednání s občany“.⁷ Místní poplatky v sobě zahrnují základní prvky daňového vztahu, a proto jsou považovány za daně místního charakteru, bez ohledu na vžitě označení – poplatek. Mezi základní daňové prvky místního poplatku patří předmět poplatku, subjekt poplatku, základ a sazba poplatku.

Subjektem místního poplatku za užívání veřejného prostranství byly fyzické a právnické osoby, které poplatek platily „za užívání náměstí, ulic, tržišť apod. k umístění stavebních, prodejních nebo reklamních zařízení, k postavení cirkusů a lunaparků, ke skládkám všeho druhu apod.“⁸ Veřejné prostranství, za jehož zvláštní užívání byl místní poplatek vybírán, bylo určeno obecně, příkladným výčtem míst, na kterých mohl být místní poplatek uplatněn. Sazba poplatku činila až 4,- Kč za jeden čtverečný metr užívání prostranství a den. Národní výbor mohl, zvýšit sazbu poplatku až na dvojnásobek, pokud povolená doba užívání veřejného prostranství byla překročena.

Vyhláškou ministerstva financí č. 67/1966 Sb., o místních poplatcích, účinnou od 23. 08. 1966, došlo k rozšíření výčtu míst považovaných za veřejné prostranství. Rozuměly silnice, ulice, náměstí, vnitroblokové spojovací cesty a tržiště (§ 2 odst. 3 vyhlášky). V pochybnostech byl národní výbor oprávněn rozhodnout, zda se ve sporném případě jedná o veřejné prostranství či nikoliv. Za zvláštní užívání bylo považováno umístění stavebních, prodejních nebo reklamních zařízení, postavení zařízení cirkusů, lunaparků a jiných atrakcí, prodej lesních plodin, zemědělských nebo květinářských výrobků, trvalé parkování motorových vozidel mimo hlídaná parkoviště a skládky všeho druhu (§ 2 odst. 1 vyhlášky). Poplatek byl i nadále vybírán ve výši až 4,- Kčs za jeden čtverečný metr užívání veřejného prostranství a den. Národní výbor však byl oprávněn určit konkrétní sazbu „poplatku podle svých místních poměrů se zřetelem k poloze, frekvencovanosti a míře znečišťování veřejných prostranství.“ (§ 4 odst. 2 vyhlášky). Národní výbor byl rovněž oprávněn stanovit poplatek paušální

⁷ PICMAUS FR. A KOL. *Daně, odvody a poplatky v ČSSR*, s. 197, SNTL-Nakladatelství technické literatury, Praha 1985 s. 185.

⁸ PICMAUS FR. A KOL. *Daně, odvody a poplatky v ČSSR*, s. 250, SNTL-Nakladatelství technické literatury, Praha 1974, s. 247.

částkou, pokud bylo veřejné prostranství užíváno „k postavení zařízení cirkusů, lunaparků a jiných atrakcí, k trvalému parkování motorových vozidel mimo hlídaná parkoviště nebo v jiných odůvodněných případech“ (§ 4 odst. vyhlášky).

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA MÍSTNÍHO POPLATKU ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ OD 01. 01. 1991

3.1 Zákon o místních poplatcích

Nový zákon o místních poplatcích č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“), platný do současné doby, zavedl s účinností od 01. 01. 1991 všechny v něm uvedené druhy místních poplatků jako poplatky fakultativní povahy. Kromě místního poplatku za užívání veřejného prostranství (§ 1 písm. c) zákona o místních poplatcích), umožňoval tento zákon ve vyhlášeném znění obcím vybírat místní poplatek ze psů, za lázeňský nebo rekreační pobyt, za umístění reklamních zařízení, poplatek ze vstupného, z ubytovací kapacity v rekreačních a vzdělávacích zařízeních, dislokační poplatek, poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků a poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst. Předpokladem vybírání místních poplatků je schválení obecně závazné vyhlášky v samostatné působnosti obce, ve které obec upraví podrobnosti vybírání poplatku, *„...zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku, vznik a zánik poplatkové povinnosti, lhůty pro plnění ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství“* (§ 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích). Zákon o místních poplatcích stanovil, ve vyhlášeném znění, v případě místního poplatku za užívání veřejného prostranství (§ 4):

- předmět poplatku, tj. způsoby zvláštního užívání veřejného prostranství podléhající poplatku jako *„umístění zařízení sloužících k poskytování služeb, umístění stavebních, prodejních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní a sportovní akce a potřeby tvorby filmových a televizních děl.“*;

- subjekt poplatku, tj. fyzické a právnické osoby, které veřejné prostranství zvláštním způsobem užívaly nebo v jejichž zájmu ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství došlo a vznikla jim tudíž povinnost platit místní poplatek;

- základ pro výpočet poplatku a sazbu poplatku, tj. až 10,- Kč za jeden m² užívaného veřejného prostranství a den. Základní sazba místního poplatku byla stanovena jako maximální s tím, že nižší sazbu pro jednotlivé způsoby zvláštního užívání může obec stanovit v obecně závazné vyhlášce.

Zvýšenou sazbu místního poplatku až na její desetinásobek, tj. 100,- Kč/m²/den mohla obec stanovit v obecně závazné vyhlášce v případě užívání veřejného prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných atrakcí (§ 4 odst. 5 zákona o místních poplatcích). Obec rovněž mohla stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.

Zákon rovněž vymežil některé případy a osoby, které byly z placení poplatku vyloučeny. Jednalo se o akce pořádané na veřejném prostranství bez vstupného, nebo jejichž výtěžek byl určen na charitativní a veřejné účely a invalidní osoby za vyhrazení trvalého parkovacího místa. Kromě toho mohla obec, která poplatky spravovala, na základě obecného ustanovení § 16 zákona o místních poplatcích vztahujícího se ke všem druhům místních poplatků, z důvodu zmírnění nebo odstranění tvrdosti v jednotlivých případech poplatek za užívání veřejného prostranství snížit nebo prominout.

Zákon o místních poplatcích doplnilo od jeho vyhlášení až do současné doby, tj. za 25 let jeho účinnosti mnoho novel (22 novel), které se přímo dotkly i místního poplatku za užívání veřejného prostranství.

Předmět poplatku, tj. způsoby zvláštního užívání veřejného prostranství, za které lze místní poplatek vybírat, byl rozšířen o provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb sloužících pro poskytování služeb nebo prodej a užívání veřejného prostranství pro reklamní akce. Z akcí pořádaných na veřejném prostranství, ze kterých nebyl vybírán místní poplatek, byly vyjmuty akce bez vstupného (novela provedená zákonem

č. 229/2003 Sb., účinná od 01. 01. 2004, čl. I bod 6.). Nadále se poplatek nevybírání pouze z těch akcí, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely.

Možnost zvýšení sazby poplatku až na 100,- Kč/m²/den byla zrušena u zařízení cirkusů (novela provedená zákonem č. 184/1991 Sb., účinná od 28. 05. 1991). U ostatních zákonem stanovených způsobů zvláštního užívání veřejného prostranství, u kterých obec může vybírat sazbu poplatku ve výši až 100,- Kč/m²/den, musí být tato zvýšená sazba poplatku uvedena konkrétní částkou v obecně závazné vyhlášce.

Základ pro výpočet poplatku byl upřesněn novelou č. 48/1994 Sb., bod 8., účinnou od 01. 07. 1994 a č. 229/2003 Sb., bod 9. tak, že místní poplatek je vybírán za každý i započatý m² a každý i započatý den. Úpravou došlo ke sjednocení postupů obcí při stanovení základu poplatku.

Zrušeno bylo ustanovení § 16 umožňující snížení nebo prominutí poplatku z důvodu tvrdosti (novela provedená zákonem č. 281/2009 Sb., část osmá, bod 6., účinná od 01. 01. 2011, která byla přijata v souvislosti s přijetím daňového řádu). Důvodem zrušení byla nadbytečnost tohoto ustanovení a rovněž i s ohledem na možný vznik korupčního prostředí v individuálním poplatkovém řízení s jednotlivými poplatkovými subjekty o poskytnutí úlevy nebo osvobození od poplatku.⁹ Účelem tohoto institutu bylo především odstranění tvrdosti dopadu regulace provedené obecně závaznou vyhláškou na některé skupiny poplatníků. Nebylo však možné vyloučit, aby konkrétní osvobození sledovalo i jiné pozitivní dopady takové úpravy. Obecně závazná vyhláška musí respektovat ústavně zakotvený princip rovnosti a zákazu diskriminace. Poskytnutá úleva či osvobození od poplatku nesmí být založeny na nepřipustné diskriminaci. Sazba místního poplatku musí být pro stejné skupiny poplatníků vždy stejná. Obecně závazné vyhlášky jsou podzákonými právními předpisy a jejich úprava nesmí

⁹ PELC, V. *Místní poplatky, Praktická příručka pro obce*, 2. Vydání Praha: C. H. Beck 2013, s. 222 ISBN 978-80-7400-454-4, s. 173-174

být v rozporu se zákonem a nesmí jít ani nad rámec zákona, tj. zákona o místních poplatcích.¹⁰

Poskytnutí úlevy, případně osvobození od místního poplatku za užívání veřejného prostranství může obec upravit v obecně závazné vyhlášce na základě ustanovení § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích.

3.2 Pojem veřejné prostranství

Pojem veřejné prostranství je u místního poplatku za užívání veřejného prostranství pojmem klíčovým. Podle právní úpravy místního poplatku za užívání veřejného prostranství platné do konce roku 1990 se za veřejné prostranství považovaly silnice, ulice, náměstí, vnitroblokové spojovací cesty a tržiště. Podle zákona o místních poplatcích ve vyhlášeném znění se veřejným prostranstvím rozuměla zejména náměstí, tržiště, silnice, místní komunikace (§ 4 odst. 2). S účinností od 01. 07. 1994 byla veřejná prostranství doplněna ještě o parky, veřejnou zeleň a další prostory přístupné každému bez omezení (novela zákona o místních poplatcích provedená zákonem č. 48/1994 Sb.). Novela zákona o místních poplatcích provedená zákonem č. 229/2003, s účinností od 01. 01. 2004 tento výčet veřejných prostranství ze zákona o místních poplatcích vypustila. Nadále je k tomuto pojmu odkazováno na ustanovení § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle kterého jsou veřejným prostranstvím ... *„všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“* Současně používaná definice veřejného prostranství je trochu jiná než ta, která byla uvedena v zákoně o místních poplatcích, neboť neobsahuje pojem silnice a místní komunikace. Nejedná se však o zásadní změnu, neboť tato prostranství (např. místní komunikace, které nejsou ulice), mohou být uvedena jako další prostory přístupné každému bez omezení. Veřejná

¹⁰ MATĚJKOVÁ, L. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra České republiky, Odborná pracovní konference-Místní poplatky v praxi obcí a měst dne 07. 12. 2009* [online]. © 1996–2016 Seznam.cz, a.s. [cit. 2016-01-21, s. 10]. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Mistni_poplatky_konference.PDF nebo http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Mistni_poplatky_konference.PDF

prostranství jsou i v současně platné právní úpravě uvedena pouze příklady, demonstrativním výčtem připouštějícím další prostory.

Definici pojmu veřejné prostranství je pro potřeby vybírání místního poplatku analyzovat v širších souvislostech. Z uvedené definice vyplývá, že užívání veřejného prostranství může být obecné a zvláštní.¹¹ Obecné užívání veřejného prostranství je bezplatné (např. náměstí a chodníky). Chodník slouží k obecnému užívání chodcům. Podle § 12 zákona č. 13/1997 Sb., zákona o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, je chodník součástí místní komunikace nebo je samostatnou místní komunikací. Obecné užívání veřejného prostranství se nikomu neoznamuje ani se nežadá o jeho povolení, obecným užíváním se jeho uživatelé vzájemně neomezují. Užívání veřejného prostranství zvláštním způsobem, který je definován v zákoně o místních poplatcích je naopak zpoplatnitelné místním poplatkem. Tímto zvláštním užíváním je znemožněno nebo omezeno užívání obecné. Zvláštní užívání veřejného prostranství by nemělo být upřednostňováno před obecným užíváním.¹² Zpoplatnění místním poplatkem se nemusí týkat všech veřejných prostranství v obci. V obecně závazné vyhlášce musí být přesně specifikováno, jakých míst ze zpoplatnění týká z toho důvodu, aby byla vyloučena jejich záměna s jiným veřejným prostranstvím a nebyla narušena právní jistota občanů.

Na základě uvedeného lze konstatovat, že veřejné prostranství, které má být zatíženo místním poplatkem za užívání veřejného prostranství, musí být v první řadě svým charakterem určeno k obecnému užívání a dále musí být v obecně závazné vyhlášce, vydané podle zákona o místních poplatcích, konkrétně určeno za veřejné prostranství. Specifikaci místa je potřeba provést názvem místa (náměstí, ulice),

¹¹ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/95 ze dne 25. 10. 1995* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-14-95>

¹² AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/02 ze dne 22. 03. 2005* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-21-02>

uvedením čísla parcelního u pozemků podle katastru nemovitostí, nebo je blíže charakterizovat umístěním v obci tak, aby nebyla narušena právní jistota občanů.¹³

Další podmínkou pro možnost vybrání místního poplatku vyplývající z definice pojmu veřejné prostranství je přístupnost tohoto prostranství každému bez omezení. Z uvedeného lze opět dovodit, že možnost přístupu není tudíž omezena ani časově, ani např. zaplacením vstupného. U ostatních prostor se může jednat např. o prostory, podobné náměstím, ulicím, tržištím, parkům, veřejné zeleni, které jsou i podobným způsobem užívány.¹⁴

Pro naplnění pojmu veřejné prostranství není rozhodné, kdo je jeho vlastníkem. Zákon o místních poplatcích nestanoví, že by veřejným prostranstvím mohly být pouze pozemky ve vlastnictví státu nebo obce. Rovněž není určeno, zda prostranství musí fakticky užívat široká veřejnost, tj. opravdu každý, nebo zda stačí užívání jediným uživatelem. Pokud je veřejné prostranství přístupné každému bez omezení, lze dovodit, že je přístupné jedné osobě stejně jako všem. Ze zákona o místních poplatcích vyplývá, že stačí, že veřejnost může prostranství užívat. V případě prostranství, která jsou ve vlastnictví soukromé osoby, představuje obecné užívání omezení vlastnického práva.¹⁵ Vlastník může se svým majetkem dál nakládat, třeba jej prodat. Omezení vlastnického práva obecným užíváním by mělo být se souhlasem vlastníka nebo po dohodě s ním, příp. po zaplacení nájmu. *„Bez souhlasu vlastníka je možné omezení vlastnického práva pouze na základě zákona, ve veřejném zájmu a za náhradu. Obecné užívání veřejného*

¹³ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/07 ze dne 30. 04. 2008* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-5-07_1

¹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Zápis ze semináře Veřejný pořádek v obecně závazných vyhláškách obcí konaného dne 22. října 2009, ad 2) Pojem veřejné prostranství* [online]. © Google 2016 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/zapis-seminare-pdf.aspx

¹⁵ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/02 ze dne 22. 03. 2005* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-21-02>

*prostranství proto historicky vznikalo tím, že to majitel prostranství dovolil, s veřejným užíváním souhlasil a nijak mu nebránil.*¹⁶

*„Veřejným prostranstvím mohou být všechny plochy, které jsou bez možnosti jakýchkoli omezujících zásahů ze strany vlastníků pozemků přístupny každému.“*¹⁷

Vlastník veřejného prostranství, ať už je to soukromá osoba nebo např. obec, má právo v rámci výkonu svého vlastnického práva pozemek pronajmout, např. za účelem umístění prodejního zařízení. V takovém případě má rovněž právo, požadovat od nájemce na základě uzavřené nájemní smlouvy nájemné. Vzhledem k tomu, že se jedná o veřejné prostranství, není nájemním vztahem nijak omezena povinnost nájemce, platit vedle nájemného vlastníkovu i místní poplatek za užívání veřejného prostranství obci. Vztah mezi vlastníkem a nájemcem je vztahem soukromoprávním a nenahrazuje povinnost daňovou (veřejnoprávní), tj. platit místní poplatek. Jedná se o dva zcela rozdílné právní instituty.¹⁸ Prohlášení soukromého pozemku, i když splňuje znaky veřejného prostranství, v obecně závazné vyhlášce za místo podléhající místnímu poplatku, by mělo být učiněno se souhlasem vlastníka pozemku (např. na základě uzavřené smlouvy).¹⁹

Stanoviska Ústavního soudu se promítly do některých obecně závazných vyhlášek ve formě osvobození od poplatku pro vlastníka veřejného prostranství např. obecně závazná vyhláška města

- Brna č. 22/2010, o místních poplatcích, odd. 4, čl. 15 odst. 3. určuje, že *„Od poplatku je osvobozen vlastník nebo nájemce veřejného prostranství, který má s jeho vlastníkem uzavřenou nájemní smlouvu a město Brno.“*

¹⁶ PROFI PRESS S. R. O. ŠROMOVÁ, E., *Moderní obec, Abeceda veřejného prostranství, část Ostatní prostory jako veřejná prostranství 04. 01. 2008* [online]. 2013 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/abeceda-verejneho-prostranstvi/>

¹⁷ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/95 ze dne 25. 10. 1995* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-14-95>

¹⁸ PELC, V. *Místní poplatky, Praktická příručka pro obce*, 2. Vydání Praha: C. H. Beck 2013, s. 222 ISBN 978-80-7400-454-4, s. 60-62.

¹⁹ PELC, V. *Místní poplatky, Praktická příručka pro obce*, 2. Vydání Praha: C. H. Beck 2013, s. 222 ISBN 978-80-7400-454-4, s. 65.

- Ostrava č. 13/2010, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, čl. 8 odst. 8 „*Poplatek se nevybírá v případech, kdy veřejné prostranství použije pro vlastní potřeby jeho vlastník.*“

- Kutná Hora č. 4/2010, o místních poplatcích za užívání veřejného prostranství, ve znění pozdějších předpisů, čl. 5 odst. 6 "*Při realizaci akcí, na které je s Městem Kutná Hora uzavřena smlouva o pronájmu veřejného prostranství, se poplatek neplatí (např. filmování, trhy, pouť, cirkusy)*".

Dále uvádím příklady některých míst, která lze nebo naopak nelze označit za veřejné prostranství, a to s ohledem na konkrétní situaci v daném případě:

- chodník pod podloubím, průchody a pasáže

Podle § 12 odst. 4 zákona č. 13/1997 Sb., zákona o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, je chodník, včetně chodníku pod podloubím součástí místní komunikace, pokud není samostatnou místní komunikací a tudíž je veřejným prostranstvím. Zpoplatnit zvláštní užívání veřejného prostranství je možné i v prostorách v zastřešených pasážích budov a průchodech domů, ovšem jen v případě, jsou-li veřejně přístupné bez jakéhokoliv omezení (např. některé průchody se na noc zamykají).

- dálnice

Podle § 2 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., zákona o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, je dálnice samostatným druhem pozemní komunikace. Nelze ji podřadit pod pojem silnice ani místní komunikace a místní poplatek nelze tudíž vybrat. Správa dálnice není svěřena do kompetence obce.²⁰

- lesní pozemek (lesopark), zemědělská půda

Rozhodnutím Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 24/94 ze dne 11. 04. 1995 (publikován pod č. 80/1995 Sb.) byl v obecně závazné vyhlášce obce

²⁰ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/95 ze dne 25. 10. 1995* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-19-94>

Tehov zrušen výraz „lesopark“. Z odůvodnění rozhodnutí mimo jiné vyplývá: „Zákon o místních poplatcích obsahuje pojmy "parky a veřejná zeleň". Obsah těchto pojmů je vymezen v příloze vyhlášky č. 126/1993 Sb., která "zeleň v zástavbě" (již se rozumí okrasná zahrada, uliční sídlištní zeleň) i "ostatní veřejnou zeleň" (již se rozumí parky a jiné plochy funkční a rekreační zeleně) začleňuje do rámce širšího pojmu "ostatní plochy" (§ 2 odst. 1 písm. b) zákona č.344/1992 Sb.). Pojem lesopark právním řádem vymezen není. Lesopark lze chápat ve významu plochy rekreační zeleně nebo ve významu účelový les. Ani jeden z těchto významů nelze podřadit pod pojem veřejné prostranství. „Při interpretace pojmu veřejného prostranství musí být respektován i rozsah samostatné, resp. přenesené působnosti obce.“²¹

Lesopark je pojmem obecně užívaným, pro poplatkovou úpravu je však rozhodné, jaké je zařazení pozemků k příslušné kultuře v katastru nemovitostí. Za užívání lesů pak místní poplatek vybírat nelze. Obdobně je tomu i v případě užívání zemědělské půdy.²²

- účelové komunikace

Účelová komunikace se může nalézat v uzavřeném prostoru sloužící pouze potřebám vlastníka nemovitosti; může sloužit pouze k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků apod., pak se o veřejné prostranství nejedná. Na účelové komunikaci může být upraven nebo omezen veřejný přístup. Veřejným prostranstvím naopak je veřejně přístupná účelová komunikace, která má povahu podobnou jako ulice či chodník nebo místní komunikace a není v uzavřeném areálu. Stejně tak veřejným prostranstvím je i obecní pozemek užívaný jako přístupová komunikace pouze jedinou osobou, pokud je obecně přístupný každému bez omezení.²³

²¹ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/94 ze dne 11. 04. 1995* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-24-94>

²² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika k problematice OZV o místním poplatku za užívání veřejného prostranství* [online]. ©2015 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/metodika-k-problematice-ozv-o-mistnim-poplatku-za-uzivani-verejneho-prostranstvi.aspx>

²³ ŠROMOVÁ, E. *Profi Press s. r. o., Moderní obec, Abeceda veřejného prostranství, část Ostatní prostory jako veřejná prostranství ze dne 04. 01. 2008* [online]. [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/abeceda-verejneho-prostranstvi/>

- silniční ochranné pásmo

Silniční ochranné pásmo samo o sobě není veřejným prostranstvím, neboť slouží k ochraně pozemní komunikace mimo zastavěné území obce. Co je silniční ochranné pásmo stanoví § 30 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Pozemky, které se v silničním ochranném pásmu většinou nalézají (např. pole, louky) nejsou svým charakterem určeny k obecnému užívání. Nelze však vyloučit, že část pozemků nacházejících se v ochranném pásmu bude splňovat znaky veřejného prostranství (budou určeny k obecnému užívání) a jejich zvláštní užívání potom může být podle zákona o místních poplatcích zpoplatněno. Příslušné pozemky musejí být v obecně závazné vyhlášce ve smyslu § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích konkrétně určeny. Pokud se veřejné prostranství nachází v silničním ochranném pásmu, je veřejným prostranstvím nikoli z důvodu svého začlenění do silničního ochranného pásma, ale z důvodu přístupnosti každému bez omezení, tj. proto, že slouží každému bez omezení.²⁴

- veřejné parkoviště

Vlastník pozemku pronajal svůj pozemek do té doby sloužící jako veřejné prostranství za účelem zřízení veřejného hlídaného parkoviště. Tím stanovil účel jeho užívání a obecné užívání omezil. Na parkovišti může být zřízena buňka pro obsluhu parkoviště, možnost parkování vozidel je poskytována za úplatu. Veřejné hlídané parkoviště tedy slouží ke stání silničních motorových vozidel každému, ale za úplatu. Je to tedy pozemek veřejně přístupný, který může užívat každý, ale ne bez omezení. Prostor takového parkoviště je přístupný uživatelům služeb parkoviště za předem dohodnutých podmínek (zejména finanční úplata). Smyslem zřízení takového parkoviště je ochrana majetku občanů, ke kterému nemá přístup každý a bez omezení. Zpoplatnění zvláštního užívání na veřejném hlídaném parkovišti by bylo v rozporu s § 34 zákona o obcích (nejedná se o pozemek, který by byl z vůle vlastníka přístupný

²⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 22/2009 ze dne 01. 11.2009/01. 01. 2014 Silniční ochranné pásmo a veřejné prostranství* [online]. © 2015 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/stanovisko-22-2009-pdf.aspx

neomezeně každému k obecnému bezplatnému užívání). Lze učinit závěr, že každému bez omezení slouží parkoviště pouze v případě, že se na něm za stání motorových vozidel nevybírá. V takovém případě by se jednalo o veřejné prostranství, jehož obecné užívání nebylo omezeno.²⁵

3.3 Jednotlivé druhy zvláštního užívání veřejného prostranství stanovené zákonem o místních poplatcích

Předmětem místního poplatku nemůže být jakékoliv zvláštní užívání, které brání obecnému užívání veřejného prostranství, ale jenom takové, které je obsaženo v taxativním výčtu uvedeném v § 4 zákona o místních poplatcích. Jiný postup by znamenal stanovení povinnosti nad rámec zákona o místních poplatcích. Ve srovnání s rokem 1990 se počet způsobů zvláštního užívání veřejného prostranství podléhajících místnímu poplatku rozšířil o dočasné stavby pro poskytování prodeje a služeb, výkopové práce a reklamní akce. Možnost dalšího rozšíření předmětu místního poplatku není vyloučena, předpokládá správné stanovení předmětu poplatku a nediskriminační přístup ke všem poplatníkům.

3.3.1 Umístění dočasných staveb a zařízení sloužící k poskytování prodeje a služeb

Zařízením sloužícím pro poskytování prodeje a služeb je třeba rozumět takové zařízení, které není stavbou ve smyslu stavebních předpisů, tzn. stavbou, na kterou je vydáno stavební povolení a následně probíhá její kolaudace. Jedná se především o různá přenosná prodejní zařízení jako např. prodejní pulty a stoly. Může se ale jednat i o různé stánky, které mají i pevné obvodové zdi a zastřešení, takže tvoří uzavřený prostor a jsou postaveny i na delší dobu (prefabrikované prodejní stánky nebo mobilní buňky s květinami, občerstvením, tabákovými výrobky, restaurační předzahrádky), ale stavební

²⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 15/2009 ze dne 01. 11. 2009/01. 01. 2014-Veřejné prostranství-parkoviště* [online]. © 2015 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/15-2009-pdf.aspx

úřad takové zařízení za stavbu nepovažuje.²⁶ Zpoplatnění dočasných staveb místním poplatkem bylo umožněno na základě novely zákona o místních poplatcích s účinností od 01. 01. 2004. V případě dočasných staveb se podle stavebně právních předpisů jedná o stavbu, u níž proběhlo stavební řízení, ve kterém byla doba trvání takové stavby předem omezena. Důvodem časového omezení může být krátkodobost účelu dočasné stavby nebo jiné využití pozemku, na kterém je umístěna.²⁷ Za prodejní zařízení k poskytování služeb ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích, jsou považovány i pojízdné prodejny, které veřejné prostranství vedle obecného užívání (jízda, stání motorového vozidla), užívají i zvláštním způsobem, tj. k prodeji zboží (např. zeleniny, pečiva, stáčeného vína, sezónního ovoce). Pojem „umístit“ (prodejní zařízení) není nijak specifikován, lze dovodit, že vyjadřuje možnost „dát věc na místo, určit pro ni místo“. Ke zpoplatnitelnému způsobu zvláštního užívání dojde, je-li pro takové vozidlo vymezena část veřejného prostranství, kde bude následně toto zařízení postaveno a bude z něj uskutečňován prodej. Automobil může být považován za prodejní zařízení, neboť je speciálně upraven k účelu okamžitého prodeje zboží z ložné plochy. Nedochozí sice k umístění prodejního zařízení, neboť vozidlo nezastavuje vždy na stejném, správním orgánem vymezeném místě, ale dochází k omezení užívání takového místa veřejností ve prospěch konkrétního subjektu.²⁸

Pro vybrání místního poplatku je vždy rozhodný faktický stav, tj. rozsah skutečně zabraného veřejného prostranství. Nejsou rozhodné údaje o rozsahu a době zvláštního užívání uvedené v jiném rozhodnutí správního orgánu. Např. povolení ke zvláštnímu užívání místní komunikace podle § 25 zákona o pozemních komunikacích č. 13/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve kterém jsou uvedeny rozměry např. prodejního

²⁶ JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 2. vydání, 2002, s. 178; Polygon, ISBN 80-7273-072, s. 30.

²⁷ JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 2. vydání, 2002, s. 178; Polygon, ISBN 80-7273-072, s. 33.

²⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Zápis ze semináře „Místní poplatky“ ze dne 21. 4. 2009, Příloha č. 2* [online]. © 2016 Google [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=21240373

Dostupné také z: PELC, V. *Místní poplatky, Praktická příručka pro obce*, 2. Vydání Praha: C. H. Beck 2013, s. 222, ISBN 978-80-7400-454-4, s. 52.

stánku. Ve skutečnosti se může jednat o mnohem větší zábor, neboť prodejce má kolem stánku různé stojany, krabice a další pulty s nabízeným zbožím, které je rovněž prodejním zařízením. Pro vybrání místního poplatku za umístění dočasné stavby nebo prodejního zařízení není rozhodná ani skutečnost, zda poplatník povolení příslušných správních orgánů má, či v důsledku vlastní nečinnosti nikoliv a jedná se např. o tzv. černou stavbu.²⁹

Za zařízení sloužící k poskytování služeb se nepovažuje umístění veřejného telefonního automatu, neboť jeho umístěním došlo k vyloučení přístupu každého bez omezení.³⁰

Za prodejní zařízení ve smyslu zákona o místních poplatcích

Za užívání veřejného prostranství k umístění prodejních zařízení může obec zvýšit sazbu místního poplatku až na její desetinásobek, tj. 100,- Kč/m²/den.

3.3.2 Provádění výkopových prací

Možnost zpoplatnění provádění výkopových prací byla do zákona o místních poplatcích doplněna s účinností od 01. 01. 2004. Za provádění výkopových prací je považována činnost, která představuje faktickou realizaci výkopu do pozemku a není přitom rozhodné, zda se jedná o výkop v souvislosti se stavbou trvalou, dočasnou nebo opravu a změnu stavby nebo zda se jedná o jiné drobné a údržbové stavební práce, které provádění výkopu předpokládají. Může se jednat o výkopy prováděné v souvislosti s údržbou stavby, zabezpečovací práce, terénní úpravy apod. Rozhodující není rovněž skutečnost, zda provádění výkopových prací bylo někým povoleno či nikoliv, ale faktický stav. V případě výkopových prací má místní poplatek za užívání veřejného prostranství výslovně regulační charakter, tzn. motivovat poplatníka k co nejkratší době a co nejmenšímu rozsahu zvláštního užívání veřejného prostranství. Při stanovení základu poplatku je třeba přihlídnout k tomu, že do plochy zabraného veřejného

²⁹ JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 2. vydání, 2002, s. 178; Polygon, ISBN 80-7273-072, s. 30.

³⁰ JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 1995, s. 134; Polygon, ISBN 80-901778-7-5, s. 23.

prostranství se započítává nejen výkop samotný, ale i jeho ohrazení nebo vyznačení příp. rozsah záboru pro zeminu uloženou kolem výkopu. Místní poplatek se vybere za celé období, kdy faktické užívání trvá, tzn. až do doby, kdy je výkop zasypán a uveden do stavu, který umožní opětovné obecné užívání. Pokud byla stavba podzemního vedení telekomunikační sítě prováděna podle zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích, ve znění pozdějších předpisů, § 90 odst. 5 (do 01. 05. 2005), výkopem a tedy i základem pro výpočet místního poplatku se rozuměla kabelová rýha pro uložení kabelů včetně bezpečnostní zóny, kterou tvořil prostor o šíři 0,5 m na každou stranu od vnější hrany rýhy.³¹

3.3.3 Umístění stavebních nebo reklamních zařízení

Stavební zařízení souvisí s prováděnou stavbou. Může se jednat o manipulační prostor nebo odkládací prostor pro technologii a materiál související s realizací stavby, zařízení sloužící k označení nebo ohrazení stavby, stavební lešení (podchodné, částečně podchodné, plně ohrazené) a další pomůcky (kompresory), které je nezbytné umístit v souvislosti s provedením stavební činnosti na veřejném prostranství, např. na chodníku. Pod pojem stavební zařízení nelze zahrnout místo stanovené pro stavbu samotnou, které místnímu poplatku nepodléhá. V případě umístění stavebního zařízení se v souvislosti se stavbou často vedle subjektu stavebníka, tj. osoby, která získala stavební povolení a je poplatníkem místního poplatku (investor), vyskytuje i osoba, která je pouze dodavatelem stavebních prací, v jejím zájmu nedochází ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství a subjektem místního poplatku není. Místní poplatek se vybere za celou dobu trvání zvláštního užívání, tzn. podle faktického stavu. Pro výpočet místního poplatku není rozhodující termín dokončení stavby uvedený ve stavebním povolení nebo např. oznámení stavebníka o ukončení stavby, ale uvedení prostranství do původního stavu, resp. do stavu způsobilého k obecnému užívání.

O umístění stavebního zařízení se může jednat i v případě, kdy majitel nemovitosti z důvodu jejího špatného technického stavu, zamezí zábranami (ohrazením) přístupu

³¹ JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 1995, s. 134; Polygon, ISBN 80-901778-7-5, s. 31.

veřejnosti na chodník, aby nedošlo ke zranění osob (např. pádem úlomků omítky). Nejedná se o lešení.³²

Reklamním zařízením je jakýkoliv druh reklamy – veřejné oznámení obrazem nebo textem. Pro vybrání poplatku je rozhodná skutečnost, že reklamní zařízení je umístěno na veřejném prostranství a část tohoto prostranství zabírá. Může se jednat např. o reklamní stojan před obchodem s nabídkou prodávaného zboží. Základem pro výpočet poplatku je plocha zabraného veřejného prostranství, nikoliv plocha reklamní tabule. Za reklamní zařízení se nepovažuje reklamní panel, připevněný ke sloupu veřejného osvětlení, neboť sloup veřejného osvětlení už na veřejném prostranství umístěný je (zpravidla patří městu, městský mobiliář). Není proto splněna podmínka umístění reklamního zařízení na veřejném prostranství. Takové umístění reklamy nijak neomezí způsob obecného užívání veřejného prostranství, nebrání průchodu nebo průjezdu.³³

Reklamním zařízením rovněž nejsou reklamy umístěné na zdech budov, různých ohrad, ve výkladních skříních, v kinech, v různých provozovnách. Za reklamní zařízení není považována rovněž reklama, která je nošena nebo vozena.³⁴

Podle názoru ministerstva vnitra lze vybrat místní poplatek za umístění reklamního zařízení v případě, kdy obchodník vyvěsí nad úroveň chodníku své zboží na věšáky. Zkoumat by se mělo, zda dochází k omezení průchozího prostoru pro kolemjdoucí. V kladném případě je možné průmět tohoto zařízení na plochu veřejného prostranství a tento průmět zpoplatnit.³⁵

³² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Zápis ze semináře „Místní poplatky“ ze dne 21. 04. 2009, Příloha č. 2, bod 6* [online]. © 2016 Google [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=21240373

³³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Stanovisko č. 22/2007 ze dne 31. 05. 2007* [online.]. © 2016 Google [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/22-2007-pdf.aspx

³⁴ JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 1995, s. 134; Polygon, ISBN 80-901778-7-5, s. 31.

³⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Zápis ze semináře „Místní poplatky“ ze dne 21. 04. 2009, Příloha č. 2, bod 7* [online.]. © 2016 Google [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=21240373

Za užívání veřejného prostranství k umístění reklamních zařízení může obec zvýšit sazbu místního poplatku až na její desetinásobek, tj. 100,- Kč/m²/den.

3.3.4 Zařízení cirkusů, lunaparků a jiných podobných atrakcí

V případě umístění zařízení cirkusů, lunaparků a jiných podobných atrakcí (poutě), bylo podle zákona o místních poplatcích možné, zvýšit základní sazbu poplatku až na její desetinásobek, tj. 100,- Kč/m²/den. S účinností od 28. 05. 1991 byla novelou zákona o místních poplatcích provedenou zákonem č. 184/1991 Sb., možnost zvýšení sazby poplatku vypuštěna u zařízení cirkusů, které lze nadále zpoplatňovat pouze základní sazbou ve výši až 10,- Kč/m²/den. Místní poplatek nelze v případech lunaparků a jiných podobných atrakcí stanovit na jednotlivou atrakci, ale za m² a den záboru veřejného prostranství. V případě, že lunapark (např. složené atrakce), byl umístěn na soukromém pozemku, který je využíván jako veřejné hlídané parkoviště, vybrání místního poplatku by bylo v rozporu s § 34 zákona o obcích, neboť se nejedná se o pozemek, který by byl z vůle vlastníka přístupný neomezeně každému k obecnému bezplatnému užívání.³⁶

3.3.5 Umístění skládek

Umístěním skládky se pro účely vybrání místního poplatku rozumí takové skladování (odložení nebo uložení) věcí na veřejném prostranství, které jsou určeny k dalšímu využití, uskladnění nebo likvidaci. Může se jednat o skládku stavebního materiálu u rodinného domu určeného k jeho opravě; skládku palivového dřeva nebo uhlí, skládku zeminy určené k dalšímu využití. Původce skládky je v takovém znám. Někdy není možné jiné řešení než provést skládku věcí na veřejném prostranství a místní poplatek je v takovém případě vhodným regulačním nástrojem k maximálnímu omezení doby existence takové skládky.

Za skládku ve smyslu zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (§ 19 odst. 2 písm. g) nelze považovat autovrak, neboť předmět

³⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 15/2009 ze dne 01. 11. 2009/01. 01. 2014-Veřejné prostranství-parkoviště* [online]. © 2015 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/15-2009-pdf.aspx

místního poplatku nelze rozšiřovat.³⁷ Vrakem se v tomto případě rozumí silniční vozidlo, které je trvale technicky nezpůsobilé k provozu, není opatřeno státní poznávací značkou a je zjevně trvale technicky nezpůsobilé k provozu. Umístění takového vraku na veřejném prostranství lze zpoplatnit místním poplatkem. Za skládku ve smyslu zákona o místních poplatcích se nepovažuje odložení komunálního odpadu na místě, které je k tomu obcí určeno podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. I zákon o odpadech používá pojem autovrak, kterým rozumí každé úplné nebo neúplné motorové vozidlo, které bylo určeno k provozu na pozemních komunikacích pro účel přepravy osob, zvířat a věcí a stalo se odpadem. Majitel autovraku může předat vozidlo určené k likvidaci, (je považováno za nebezpečný odpad), pouze osobě oprávněné k ekologické likvidaci vraků.

3.3.6 Vyhrazení trvalého parkovacího místa

Bezplatné obecné užívání místní komunikace pro účely parkování motorového vozidla má své výjimky. Vyhrazení trvalého parkovacího místa podléhající místnímu poplatku znamená, že určitý subjekt má v obci zajištěnu možnost výhradního parkování motorového vozidla pouze pro svoji potřebu. Vyhrazení trvalého parkovacího místa je povoleno rozhodnutím správního orgánu (§ 25 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů) na určitou dobu, zpravidla jeden rok. Místo musí být specifikováno, osazeno dopravní značkou s dodatkovou tabulkou, na které je uvedena státní poznávací značka vozidla, pro které je parkovací místo vyhrazeno. Specifikaci lze provést i jinou identifikací poplatníka např. názvem zařízení (pojišťovna, zdravotnické zařízení, úřad). Osazení dopravního značení nemusí být časově shodné s dobou, ve které je vyhrazení trvalého parkovacího místa povoleno. S ohledem na to, že pro vybrání místního poplatku je rozhodný faktický stav, je v

³⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků, Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí*, s. 52, Praha 2013, ISBN: 978-80-86466-37-8, s. 36.

případě vyhrazení trvalého parkovacího místa rozhodné osazení místa dopravní značkou, neboť v této době nemohl veřejné prostranství nikdo jiný užívat.³⁸

Místní poplatek za vyhrazení trvalého parkovacího místa lze diferencovat např. podle druhu motorového vozidla, ale nelze jej rozlišovat podle poplatníka.³⁹

Trvalé parkovací místo je často vyhrazeno zdravotně postižené osobě (většinou s omezenou možností pohybu). Tato osoba je ze zákona o místních poplatcích od placení poplatku osvobozena (§ 4 odst. 3 zákona o místních poplatcích).

Převážně velká města, lázeňská města nebo města se soustředěným turistickým ruchem využívají možnost zpoplatnění parkování v rámci svojí hospodářské činnosti provozováním parkovacích automatů. V takovém případě se nejedná o vybírání místního poplatku, neboť ten, kdo chce možnost být placeného parkování využít, nemá zajištěno, že v zóně placeného stání pro něj bude vždy parkovací místo zajištěno. Obdobná situace je i v případě rezidentních (nebo abonentních) karet pro fyzické osoby s trvalým bydlištěm nebo právnické osoby se sídlem na území obce. Jedná se o druhou výjimkou z bezplatného užívání místní komunikace spočívající v možnosti obce formou nařízení vymezit v obci oblasti, kde lze místní komunikace užít jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy.⁴⁰

3.3.7 Užívání veřejného prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl

Základním předpokladem pro vybrání místního poplatku je skutečnost, že kulturní, sportovní nebo reklamní akce se koná na veřejném prostranství, které z tohoto důvodu

³⁸ KADEČKA S. *Ministerstvo vnitra České republiky, Právní formy místní regulace pozemní dopravy (nejen ve světle aktuální soudní judikatury), Správní právo ročník XLVI číslo 1/1* [online]. © 2015 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-1-13w-hejc-pdf.aspx

³⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodický materiál Odboru dozoru a kontroly veřejné správy k obecně závazné vyhlášce o místním poplatku za užívání veřejného prostranství ze dne 01. 01. 2011* [online]. © 2016 Google [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/.../stanovisko-odk-39-2007-mm-28c-pdf.aspx

⁴⁰ AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/08 ze dne 18. 11. 2010* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-14-08_1

nemůže být užíváno obecným způsobem. Co se považuje za kulturní, sportovní nebo reklamní akci podléhající místnímu poplatku zákon o místních poplatcích neuvádí. Pro příkladný výčet jednotlivých druhů akcí lze poukázat např. na obecně závaznou vyhlášku hlavního města Prahy č. 10/2011 Sb. hl. m. Prahy o místním poplatku ze vstupného, podle které se rozumí

- kulturní akcí: např. provádění literárních a uměleckých děl, která jsou výsledkem tvůrčí činnosti autora (slovesných, divadelních, hudebních, tanečních, výtvarných, fotografických, vystoupení výkonných umělců, vystoupení artistů;

- sportovní akcí: např. benefiční a exhibiční sportovní vystoupení;

- reklamní akcí: akce mající za cíl podporu podnikatelské činnosti jako např. podporu spotřeby nebo prodeje zboží, prezentaci výrobků a služeb směřující k prodeji a spotřebě módního zboží.

Jedná se tedy o akce převážně zábavního a komerčního charakteru, u kterých obec může s ohledem na místní podmínky podporovat jejich konání stanovením sazby poplatku než je 10,- Kč/m²/den v obecně závazné vyhlášce. Místním poplatkem nelze naopak zpoplatnit společenské akce.⁴¹

Pokud konání akce vyžaduje povolení příslušného silničního správního úřadu, např. jejím pořádáním by mohla být ohrožena bezpečnost nebo plynulost silničního provozu (§ 25 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů), je takové rozhodnutí pro vybrání místního poplatku využitelné z toho hlediska, že dokládá, že se jedná o akci podléhající místnímu poplatku.

Na základě nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 ze dne 21. 10. 2008 (publikován pod č. 22/2009 Sb.), Některé obce vyžadují ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství povolení. Ústavní soud akceptoval ustanovení města Mariánské Lázně, uvedené v obecně závazné vyhlášce č. 12/1993, o veřejném pořádku v

⁴¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků, proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí*, s. 52, Praha 2013, ISBN: 978-80-86466-37-8, s. 36. Dostupné též: www.mvcr.cz/soubor/metodicke-doporueni-blue-8-1-web-pdf.aspx

lázeňském městě Mariánské Lázně (čl. 7 odst. 1 vyhlášky), že „*Používat veřejné prostranství nad obvyklou míru nebo k jinému účelu, než pro který je určeno, lze jen na základě povolení příslušného odboru městského úřadu*“.⁴² Pokud se obec rozhodne zvláštní užívání veřejného prostranství podmiňovat vydáním povolení, může postupovat podle § 9 a § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., kterým se vydává správní řád, ve znění pozdějších předpisů a vydat ve věci písemné rozhodnutí.⁴³

Pro stanovení základu poplatku je rozhodující faktický rozsah zvláštního užívání. Poplatník je sám povinen ohlásit v rámci ohlašovací povinnosti skutečnosti rozhodné pro stanovení výše poplatkové povinnosti, tj. v tomto případě rovněž o jakou akci se jedná a rozsah zvláštního užívání veřejného prostranství potřebný pro konání akce.

Na Karlově mostě je účtován městskou částí Praha 1 paušální poplatek ve výši 250.000,- Kč/den (např. natáčení se musí uskutečnit v noci a max. do 10:00 hod ráno). Poté má Karlův most pronajaté Sdružení výtvarníků Karlova mostu, o. s..⁴⁴

Staroměstské náměstí je zpoplatněno částkou ve výši 90.000,- Kč/natáčecí den, kdy cena záboru pro přípravné a odklízecí práce je stanovena ve výši 50,- Kč/m²/den.

Václavské náměstí je zpoplatněno ve výši 50,- Kč/m²/den.

V některých výše uvedených případech zvláštního užívání veřejného prostranství (např. umístění prodejních zařízení, výkopové práce, umístění skládky), u kterých se rozsah zvláštního užívání veřejného prostranství může měnit, je vhodné stanovit místní poplatek paušální částkou. Zákon o místních poplatcích umožňuje v případě místního poplatku za užívání veřejného prostranství stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Smyslem vybírání místního poplatku paušální částkou je

⁴² AUTOCONT CZ, A.S. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 ze dne 21. 10. 2008* [online]. © 2006 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-46-06_1

⁴³ MINISTERSTVA VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 1/2009 ze dne 06. 02. 2009* [online] © 2015 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/2009-1-pdf.aspx

⁴⁴ USNESENÍ RADY HL. M. PRAHY. Č. 2064, ze dne 23. 12. 2003 k návrhu na schválení "Podmínek natáčení filmů a reklam na území hl. m. Prahy" a "Podmínek natáčení filmů a reklam v objektech ve vlastnictví hl. m. Prahy". Dostupné z: www.praha.eu

zjednodušení výběru místního poplatku (snížení administrativní náročnosti pro správce poplatku). Pro poplatníka může tento způsob představovat určité riziko, pokud zvláštní užívání nakonec neproběhne v předpokládaném rozsahu nebo době. U místního poplatku za užívání veřejného prostranství je stanovení výše paušální částky jednostranným úkonem ze strany obce, nikoliv po dohodě s poplatníkem, jak je tomu u některých dalších místních poplatků (např. místní poplatek ze vstupného). Stanovení výše poplatku je v tomto případě výhradně do pravomoci obce (zastupitelstva obce), tj. v její samostatné působnosti. Konkrétní výše paušální částky poplatku vztahující se k určitému období, tj. týdnu, měsíci nebo roku a rozsahu zvláštního užívání musí být uvedena v obecně závazné vyhlášce. Výše poplatku stanovená paušální částkou nesmí přesáhnout výši poplatku vypočteného za stejný rozsah zvláštního užívání sazbou za 1 m²/den. Z toho důvodu by paušální částka měla být stanovena s ohledem na denní sazbu poplatku.⁴⁵

3.4 Právní úprava vybírání místního poplatku za užívání veřejného prostranství na území hlavního města Prahy

Schválení obecně závazné vyhlášky platné na území hlavního města Prahy. Postup při vydávání obecně závazných vyhlášek a nařízení hlavního města Prahy upravuje zákon o hlavním městě Praze č. 131/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 44 a následující. Další podrobnosti projednávání návrhů právních předpisů hlavního města Prahy stanoví obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sbírkou právních předpisů hlavního města Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů (§ 22 a následující). Písemný návrh obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy zasílá hlavní město Praha k vyjádření ve stanovené lhůtě v připomínkovém řízení městským částem hlavního města Prahy. Kromě věcného návrhu musí být součástí materiálu kvalifikovaný odhad dopadu právního předpisu v případě jeho přijetí, do rozpočtu hlavního města Prahy a do rozpočtů městských částí. Městská část se k návrhu právního předpisu vyjádří a může uplatnit i připomínky označené jako „zásadní

⁴⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 18/2009 ze dne 01. 11. 2009, Stanovení paušální částky v obecně závazné vyhlášce o místních poplatcích* [online]. © 2016 Google [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/.../dokumenty-odk-2009-18-2009-20-2004-1-pdf.aspx

připomínky“. Pokud není zásadním připomínkám v návrhu právního předpisu vyhověno, jsou předloženy spolu s návrhem právního předpisu k projednání Zastupitelstvu hlavního města Prahy. Kromě uvedených právních předpisů přijala Rada hlavního města Prahy pro přípravu obecně závazných vyhlášek závazná pravidla - Pravidla pro přípravu obecně závazných vyhlášek a nařízení hlavního města Prahy,⁴⁶ dále jen „Pravidla“. Podle těchto Pravidel se návrh právního předpisu hlavního města Prahy zpracovává na základě plánu legislativních úkolů pro příslušný kalendářní rok. Výjimka může nastat v případě, je-li bezodkladné přijetí právního předpisu nezbytné v důsledku např. schválení nového zákona nebo jiného veřejného zájmu. K návrhu právního předpisu se před jeho zasláním do připomínkového řízení městským částem vyjádří odbory Magistrátu hlavního města Prahy a Městská policie hlavního města Prahy. Dále se k němu vyjadřuje rovněž věcně příslušný ústřední správní orgán, tj. v případě obecně závazné vyhlášky ve věcech místních poplatků, Ministerstvo vnitra. Návrh právního předpisu se zveřejňuje na internetovém portálu hlavního města Prahy, kde k němu může každý, způsobem umožňujícím dálkový přenos, uplatnit ve stanovené lhůtě připomínky. Připomínka, s níž vyjádřilo souhlas nejméně 1 000 osob, se považuje za zásadní. Zpracovaný návrh právního předpisu včetně důvodové zprávy, se zpracovanými výsledky připomínkového řízení, projedná Rada hlavního města Prahy a následně jej schvaluje Zastupitelstvo hlavního města Prahy. Obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy je platná pro celé území hlavního města Prahy včetně všech městských částí, které nejsou zmocněny vydávat právní předpisy ani pro svůj územní obvod. Podmínkou platnosti schváleného právního předpisu je jeho zveřejnění ve Sbírce právních předpisů hlavního města Prahy. V praxi může nastat případ, kdy je nezbytné stanovit i dřívější počátek účinnosti právního předpisu. Takový postup je možný pouze v případě, vyžaduje-li to naléhavý zájem. Důvody takového naléhavého zájmu musí být současně s právním předpisem hlavního města Prahy zveřejněny na úřední desce Magistrátu hlavního města Prahy a úředních deskách městských částí, kterých se dotýká. Současně se právní předpis v takovém případě zveřejní i v hromadných sdělovacích prostředcích. V takovém případě může právní předpis nabýt i dřívější účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení.

⁴⁶ USNESENÍ RADY HL. M. PRAHY. Č. 2273, ze dne 18. 12. 2001, ve znění pozdějších změn

3.5 Obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy o místním poplatku za užívání veřejného prostranství

Ve své práci bych nyní chtěla provést analýzu vývoje právní úpravy místního poplatku za užívání veřejného prostranství na území hlavního města Prahy a zaměřit se především na to, zda přijetím obecně závazné vyhlášky byl sledován pouze finanční účel nebo zda obecně závazná vyhláška měla i účel regulační, tj. především ochranu obecného užívání veřejných prostranství. Na základě zákona o místních poplatcích, § 14, byl na území hlavního města Prahy zaveden místní poplatek za užívání veřejného prostranství obecně závaznou vyhláškou č. 5/1991 Sb. hl. m. Prahy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZV 5/1991“) s účinností od 01. 04. 1991. Touto obecně závaznou vyhláškou byla stanovena sazba místního poplatku, ohlašovací povinnost, splatnost, osvobození a úlevy od poplatku, rozpočtové určení výnosu poplatku a místa, která jsou v hlavním městě Praze považována za veřejné prostranství (čl. 1). Místa byla v čl. 6. OZV 5/1991 určena pouze příkladným obecným výčtem míst určených v hlavním městě Praze jako veřejné prostranství. Jednalo se o pozemní komunikace (silnice a místní komunikace – chodníky, nábřeží, mosty, náměstí, průchody, podchody, nadchody, veřejná schodiště, tunely, silniční zeleň), loubí, pasáže, prostory navazující na vstupy do stanic metra, tržiště, veřejná zeleň- městské parky a sady, veřejná zeleň na sídlištích, rekreační lesy, veřejně přístupné historické zahrady apod.). Tak obšírný výčet veřejných prostranství obecně závazná vyhláška v dalších letech již nikdy neobsahovala, neboť jak se v následujících letech ukázalo, některá místa (např. lesy, prostory navazující na vstupy do stanic metra) nebyly s pojmem veřejné prostranství zcela v souladu.

Pokud je jednalo o sazbu poplatku, byla zvýhodněná sazba poskytována v případě umístění prodejních zařízení na tržišti (6,- Kč/m²/den), zařízení sloužících k poskytování služeb (5,- Kč/m²/den), k pořádání kulturních akcí (4,- Kč/m²/den), sportovních akcí (2,- Kč/m²/den) a vyhrazení trvalého parkovacího místa pro stání motorových vozidel mimo hlídaná parkoviště (2,- Kč/m²/den). Naopak vyšší sazbu poplatku, až na její desetinásobek mohl správce poplatku vybrat za umístění prodejních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných atrakcí.

Rozpočtové určení výnosu místního poplatku bylo od samého počátku jeho zavedení rozděleno mezi městské části a hlavní město Prahu. V případě, že veřejné prostranství bylo součástí vybrané sítě komunikací,⁴⁷ bylo správcem místního poplatku hlavní město Praha. OZV 5/1991 byla za dobu své účinnosti do konce roku 2003, celkem sedmkrát novelizována.

Místním poplatkem však nelze zatížit např. užívání veřejných komunikací pro konání demonstrací a průvodů, i když i toto užívání není běžným užíváním komunikací.⁴⁸

Pronajme-li si nájemce pozemek, který je veřejným prostranstvím ve smyslu § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, pak jeho povinnost hradit nájemné vyplývající ze soukromoprávního nájemního vztahu nenahrazuje veřejnoprávní povinnost platit místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství dle § 4 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.⁴⁹

⁴⁷ VYHLÁŠKA NÁRODNÍHO VÝBORU HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Č. 4/1986, čl. 5.

⁴⁸ ROZSUDEK NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU. č. j. 9 Afs 86/2008 – 89. *Copyright. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Afs 86/2008 – 89 ze dne 16. 07. 2009* [online]. © 2003 - 2010 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&cislofull=9+Afs+86%2f2008+-+89&pagesource=0>

⁴⁹ COPYRIGHT ECONOMIA, A.S. VÍT, O. *Právní rádce, Zpoplatnění veřejného prostranství 27. 08. 2008* [online]. © 1996-2016 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: <http://pravnihradce.ihned.cz/c1-26786380-zpoplatneni-verejneho-prostranstvi>

4 PRÁVNÍ ÚPRAVA VYBÍRÁNÍ MÍSTNÍHO POPLATKU ZA UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Ve své práci bych nyní chtěla provést analýzu vývoje právní úpravy místního poplatku za užívání veřejného prostranství na území hlavního města Prahy a zaměřit se především na to, zda přijetím obecně závazné vyhlášky byl sledován pouze finanční účel nebo zda obecně závazná vyhláška měla i účel regulační, tj. především ochranu obecného užívání veřejných prostranství. Na základě zákona o místních poplatcích, § 14, byl na území hlavního města Prahy zaveden místní poplatek za užívání veřejného prostranství obecně závaznou vyhláškou č. 5/1991, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZV 5/1991“) s účinností od 01. 04. 1991. OZV 5/1991 byla za dobu své účinnosti do konce roku 2003 celkem sedmkrát novelizována. V období od 01. 01. 2004 do 30. 06. 2011 upravovala místní poplatek za užívání veřejného prostranství obecně závazná vyhláška č. 24/2003 Sb. hl. m. Prahy, kterou doplnily celkem čtyři novely. Současně platná obecně závazná vyhláška č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy (dále jen „OZV 5/2011“) byla zatím doplněna dvěma novelami. Obecně závazné vyhlášky upravovaly a upravují v souladu se zákonem o místních poplatcích podrobnosti vybírání poplatku, tj. sazbu místního poplatku, ohlašovací povinnost, splatnost, osvobození a úlevy od poplatku, rozpočtové určení výnosu poplatku a místa, která jsou v hlavním městě Praze považována za veřejné prostranství (podléhají místnímu poplatku).

OZV 5/1991 uváděla místa, která jsou považována za veřejné prostranství v čl. 6 pouze příkladným obecným výčtem. Jednalo se o pozemní komunikace (silnice a místní komunikace – chodníky, nábřeží, mosty, náměstí, průchody, podchody, nadchody, veřejná schodiště, tunely, silniční zeleň), loubí, pasáže, prostory navazující na vstupy do stanic metra, tržišť, veřejná zeleň – městské parky a sady, veřejná zeleň na sídlištích, rekreační lesy, veřejně přístupné historické zahrady apod.). Tak obšírný výčet veřejných prostranství obecně závazná vyhláška v dalších letech již nikdy neobsahovala, neboť jak se v následujících letech ukázalo, některá místa (např. lesy, prostory navazující na vstupy do stanic metra, silniční ochranné pásmo) nelze považovat za veřejné prostranství ve smyslu zákona o místních poplatcích.

V následující tabulce je provedeno porovnání sazby poplatků stanovené pro jednotlivé druhy zvláštního užívání zákonem o místních poplatcích se sazbami poplatků stanovenými v OZV 5/1991 (čl. 2 Sazba poplatku) a v současně platné OZV 5/2011 (§ 2 Sazba poplatku).

Tabulka 1: Sazby místního poplatku za užívání veřejného prostranství

Způsob zvláštního užívání podle	Sazba místního poplatku za 1m ² /den podle		
	Zákona o místních poplatcích	OZV 5/1991 čl. 2	OZV 5/2011 § 2
Stavební zařízení	až 10 Kč	10 Kč ¹⁾	10 Kč 3 Kč havárie inženýrských sítí
Reklamní zařízení	až 100 Kč	10 Kč	100 Kč
Zařízení pro poskytování prodeje	až 100 Kč	10 Kč 6 Kč na tržišti	100 Kč 10 Kč na tržišti
lunaparky	až 100 Kč	10 Kč	50 Kč
cirkusy	až 10 Kč ²⁾	10 Kč	10 Kč
Zařízení pro poskytování služeb	až 10 Kč	5 Kč	5 Kč
Pro potřeby filmování a televize	až 10 Kč	10 Kč	10 Kč
skládky	až 10 Kč	10 Kč	10 Kč
Kulturní akce	až 10 Kč	4 Kč	4 Kč
Sportovní akce	až 10 Kč	2 Kč	2 Kč
Parkovací místo	až 10 Kč	10 Kč ³⁾	10 Kč
Výkopové práce	až 10 Kč	10 Kč ⁴⁾	10 Kč
Dočasné stavby pro prodej a služby	až 10 Kč	nezpoptatňováno	10 Kč
Reklamní akce	až 10 Kč	nezpoptatňováno	10 Kč

Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

¹⁾ Od roku 1994 byla zvýhodněná sazba poplatku 1,- Kč za m² a den poskytnuta v případech, že investorem akcí bylo hlavní město nebo městská část a další konkrétně uvedené subjekty uvedené v obecně závazné vyhlášce (novela č. 16/1993 Sb. hl. m. Prahy a č. 35/1994 Sb. hl. m. Prahy); vypuštěno v roce 1999 (novela č. 27/1999 Sb. hl. m. Prahy).

²⁾ Zvýšenou sazbu poplatku až 100,- Kč za m² a den mohl správce poplatku vybrat za umístění zařízení cirkusů pouze do května 1991.

³⁾ Od července roku 1994 byla sazba poplatku 3,- Kč za m² vybírána v případě vyhrazení trvalého parkovacího místa pro stání vozidel TAXI (novela 35/1994 Sb. hl. m. Prahy); vypuštěno v roce 1999 (novela č. 27/1999 Sb. hl. m. Prahy).

⁴⁾ Zpoplatňování výkopů upravil zákon o místních poplatcích od 01. 01. 1994. V OZV 5/1991 byly tyto práce zařazeny pod pojmem umístění stavebního zařízení.

Zvýšená sazba poplatku s přiřazením ke konkrétnímu způsobu zvláštního užívání veřejného prostranství nebyla v OZV 5/1991 konkrétně uvedena. Dle mého názoru byla tato skutečnost legislativním nedostatkem této vyhlášky, neboť poplatník se z jejího obsahu nedozvěděl, jakou výši poplatku bude v případě umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí, platit. O výši poplatku rozhodl správce poplatku, tj. úřad městské části v poplatkovém řízení. Náprava byla zjednána až v roce 1999 (novela č. 5/1999 Sb. hl. m. Prahy), doplněním přílohy k vyhlášce s konkrétní výši poplatku pro umístění prodejních nebo reklamních zařízení, a zařízení lunaparků a jiných atrakcí v jednotlivých městských částech. Pokud v příloze týkající se konkrétní městské části nebyla žádná sazba k těmto způsobům zvláštního užívání uvedena, platila sazba uvedená v čl. 2 OZV 5/1991, ve znění pozdějších předpisů. V současně platné OZV 5/2011 jsou v příloze č. 1 vyhlášky uvedeny jiné sazby poplatku nejen pro zvláštní užívání, kdy správce poplatku může zvýšit sazbu poplatku až na desetinásobek, ale i pro zvláštní užívání veřejného prostranství, kdy v § 2 OZV 5/2011 je uvedena sazba

- nižší, než umožňuje zákon o místních poplatcích a městská část požaduje ve své městské části vybírání vyšší sazby (např. umístění zařízení pro poskytování služeb),

- maximální sazba poplatku 10,- Kč/m²/den a městská část požaduje ve své městské části vybírání nižší sazby poplatku (např. vyhrazení trvalého parkovacího místa, výkopové práce).

Od roku 2011, kdy byla ze zákona o místních poplatcích vypuštěn § 16, tj. možnost poskytnutí úlevy nebo osvobození od poplatku, řeší městská část tuto situaci v příloze č. 1 vyhlášky uvedením slov „místní poplatek se nevybírám“ u konkrétního způsobu zvláštního užívání veřejného prostranství.

Obdobná situace byla i v případě určení míst, která jsou v hlavním městě Praze považována za veřejné prostranství (následně míst podléhajících v hlavním městě poplatku). Výčet míst považovaných za veřejné prostranství, uvedený v čl. 6 OZV 5/1991, byl s účinností od 13. 04. 1999 doplněn o přílohu č. 2 k vyhlášce, ve které byla konkrétně uvedena místa podléhající poplatku, tak jak bylo požadováno výše citovanou judikaturou. Místa byla označena názvem (např. náměstí, ulice, tržiště) a č. parcelním

v katastrálním území městské části hlavního města Prahy (zeleň, další prostory přístupné každému bez omezení).

OZV 5/1991 ve svých novelách reagovala na změny zákona o místních poplatcích, ale promítly se do nich i vlastní regulační prvky hlavního města Prahy, které se vztahovaly zejména k výši poplatkové povinnosti (viz tabulka č. 1) a osvobození od poplatku.

Od 01. 01. 1994 byl doplněn zcela nový způsob zvláštního užívání, a to umístění zařízení sloužícího pro dopravu nákladů do podzemí a z podzemí se sazbou poplatku 2,- Kč/m²/den (novela č. 16/1993 Sb. hl. m. Prahy). Toto ustanovení bylo z OZV 5/1991 opět vypuštěno, dle mého názoru zcela správně, neboť zákon o místních poplatcích takový způsob zvláštního užívání veřejného prostranství neumožňuje (novela 5/1999 Sb. hl. m. Prahy). V případě umístění stavebního zařízení bylo dále vypuštěno „zařízení staveniště“ (novela č. 27/1999 Sb. hl. m. Prahy), neboť ani takový způsob zvláštního užívání zákon o místních poplatcích nezpoplatňuje.

Dále bych chtěla porovnat vývoj osvobození od poplatku, neboť se jedná o významný regulační nástroj v poplatkovém řízení a jednotlivé případy osvobození od poplatku, které se vztahují především ke stavební činnosti na území hlavního města Prahy (umístění stavebního zařízení) jsou zachovány i v současně platné OZV 5/2011. Od placení místního poplatku bylo postupně osvobozeno:

- umístění objektů a zařízení vybudovaných podle smlouvy, v níž se hlavní město zavázalo, že tyto objekty nebudou zatěžovány místními poplatky (1992, novela č. 25/1991 Sb. hl. m. Prahy; nyní upraveno v § 6 odst. 1 písm. b) OZV 5/2011);

- vyhrazení trvalého parkovacího místa pro invalidní osoby a vozy rychlé lékařské pomoci, dopravních inspektorátů, místních oddělení Policie České republiky, Městské policie hlavního města Prahy, obvodních a místních úřadů v Praze, Magistrátu hlavního města Prahy a zastupitelských úřadů v České republice (1994, novela 16/1993 Sb. hl. m. Prahy; nyní upraveno v § 6 odst. 1 písm. a) odst. 2 OZV 5/2011);

- užívání veřejného prostranství vlastníkem pozemku pro vlastní potřebu (1999, novela č. 5/1999 Sb. hl. m. Prahy, nyní upraveno v § 6 odst. 1 písm. c) OZV 5/2011);

- umístění stavebního zařízení v případě staveb hrazených z rozpočtu hlavního města Prahy a městských částí (1999, novela č. 5/1999 Sb. hl. m. Prahy, nyní upraveno v § 6 odst. 1 písm. d) odst. 1 OZV 5/2011); a v případě havárií inženýrských sítí, které nepřesáhne 3 dny (1999, novela 27/1999 Sb. hl. m. Prahy, nyní upraveno v § 6 odst. 1 písm. e) OZV 5/2011);

- umístění stavebního zařízení v případě staveb, jejichž realizací jsou udržovány, opravovány, rekonstruovány nebo nově budovány stavby dráhy speciální (metro) a dráhy tramvajové a dráhy celostátní nebo regionální s převažujícím podílem městské a příměstské dopravy osob na území hlavního města Prahy (2003, novela č. 14/2003 Sb. hl. m. Prahy, nyní upraveno v § 6 odst. 1 písm. d) odst. 2 OZV 5/2011).

Obsahem obecně závazné vyhlášky č. 24/2003 Sb. hl. m. Prahy a jejích novel, byly především změny požadované městskými částmi týkající se sazby místního poplatku a výčtu míst, která v hlavním městě podléhají místnímu poplatku, tj. přílohy č. 1 a č. 2 této vyhlášky. V úpravě poplatkového řízení bylo reagováno na změny v souvislosti s přijetím daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a upravena byla např. možnost platit u déletrvajícího záboru místní poplatek ve splátkách. Účelem současně platné OZV 5/2011 je především úprava možnosti vybírání místního poplatku v takové výši a na takových místech, které městské části hlavního města Prahy s ohledem na místní podmínky požadují.

V následující tabulce uvádím porovnání sazeb místního poplatku podle OZV 5/2011 u vybraných městských částí hlavního města Prahy a vybraných způsobů zvláštního užívání.

Tabulka 2: Porovnání sazeb místního poplatku u vybraných městských částí

MČ Praha	Sazba místního poplatku pro zvláštní užívání podle § 2 písm. b, c bod 1), i, j, d, OZV 5/2011 pro MČ Praha uvedená v příloze č. 1 této vyhlášky				
	b) reklamní zařízení	c) bod 1 prodejní zařízení mimo tržiště	i) kulturní akce	j) sportovní akce	d) umístění lunaparku aj. atrakcí
1	§2	60,50,40,15, 5 ¹⁾	10 ²⁾	10	§2
2	30	10,25 ¹⁾	nevybírám	nevybírám	10
4	30,50,100 ³⁾	25,15,10 ¹⁾	§2	§2	§2
10	10	70,50,30,20,10 ¹⁾	§2	§2	10
20	10,50 ³⁾	20	nevybírám ²⁾	nevybírám ²⁾	§2
22	20	20	§2	§2	20
Klánovice	20	1	§2	§2	1
Nedvězí	§2	§2	§2	§2	§2
Slivenec	10	10	nevybírám ²⁾	§2	10
Zbraslav	50	50	nevybírám ²⁾	§2	3

Vlastní zpracování

Vysvětlivky:

1) Sazba poplatku je rozlišena podle významu ulice nebo náměstí, sortimentu prodáváného zboží, charakteru prodeje (např. farmářské trhy, restaurační zahrádka)

2) Poplatek se nevybírám z akcí, na které poskytuje finanční prostředky hlavní město nebo městská část

3) Poplatek je rozlišen podle velikosti reklamního zařízení, nebo na přenosné/pevné

Z 57 městských částí hlavního města Prahy dále jen („MČ“) vybírá poplatek ve výši sazeb stanovených § 2 OZV 5/2011 v současné době sedm MČ. Jedná se o malé MČ, které netvoří centrum hlavního města. Maximální sazbu místního poplatku v případě umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných podobných atrakcí většina MČ nevyužívá a vybírá v těchto případech poplatek nižší buď na celém území městské části, nebo na určených místech. I v případě základní sazby místního poplatku vybírají některé MČ za některé způsoby užívání veřejného prostranství poplatek nižší nebo poskytují osvobození od poplatku (např. sportovní a kulturní akce). Sníženou základní sazbu poplatku pro sportovní a kulturní akce a pro umístění zařízení pro poskytování služeb (tj. 2,-, 4,- a 5,- Kč/m²/den) považují spíše za symbolickou.

Hlediska pro snížení sazby (příp. i osvobození od poplatku) než je uvedeno v § 2 odst. 1 písm. a) – n) OZV 5/2011 spátrují MČ v následujících skutečnostech:

písm. a) umístění stavebních zařízení – např. regenerace panelových domů, investorem je bytové družstvo, po určitý počet dnů od započeti zvláštního užívání se poplatek nevybírám, v případě havárie inženýrských sítí;

písm. b) reklamní zařízení - velikost reklamního zařízení (např. do 1 m², do 15 m²), zda se jedná o zařízení přenosné nebo pevné;

písm. c) prodejní zařízení – např. charakter veřejného prostranství, druh prodeje (hlavní, vedlejší komunikace, náměstí, náplavka, sortiment, předzahrádka, trhy);

písm. i) – j) kulturní nebo sportovní akce – osvobození od poplatku v případě, že na akci poskytuje finanční prostředky městská část nebo hlavní město Praha nebo se jedná o neziskovou organizaci;

písm. k) vyhrazení trvalého parkovacího místa – např. jedná se o záplavové území, nebo pro organizace zřízené nebo založené městskou částí Praha; pro vozidla zajišťující pečovatelské služby;

písm. n) reklamní akce – poplatek se nevybírání např. v době volební kampaně, za účelem prezentace volebních kandidátů.

Přehled o výběru místního poplatku za užívání veřejného prostranství u MČ a Magistrátu hlavního města Prahy v předcházejících pěti letech je patrný z následující tabulky.

Tabulka 3: Výběr místního poplatku

rok	2010	2011	2012	2013	2014
v tis. Kč u MČ	214 879	257 190	245 441	267 068	269 374
v tis. Kč u Magistrátu hlavního města Prahy	6 631	9 475	6 187	9 325	10 768
celkem	221 510	266 665	251 628	276 393	280 142

Zdroj⁵⁰

Rozpočtové určení výnosu místního poplatku bylo od samého počátku jeho zavedení rozděleno mezi městské části a hlavní město Prahu. Podle současné právní úpravy vykonává řízení o poplatku Magistrát hlavního města Prahy, pokud veřejné prostranství

⁵⁰ UCR GORDIC SOFTWARE. *Přehled pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků č. 120, Městské části celkem; Vlastní hlavní město Praha; za období 12/2010 ze dne 11. 02. 2011; 12/2011 ze dne 13. 02. 2012, 12/2012 ze dne 08. 02. 2013; 12/2013 ze dne 07. 02. 2014; UCR GINIS Enterprise za období 12/2014 ze dne 11. 02. 2015; položka 1343*

je dálnicí, silnicí, místní komunikací a veřejně přístupnou účelovou komunikací, kde působnost silničního správního úřadu vykonává Magistrát hlavního města Prahy. V ostatních případech vykonávají řízení o poplatku příslušné úřady městských částí, v jejichž území veřejné prostranství leží a jejich příjmem je i výnos z výběru tohoto poplatku.

5 TRŽNÍ ŘÁD

Obec může v přenesené působnosti⁵¹ vydat tržní řád formou nařízení obce. Pro nabídku, prodej zboží a poskytování služeb mimo provozovnu určenou k tomuto účelu kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního zákona⁵² tržní řád vymezí:

- a) místa pro prodej a poskytování služeb, jimiž jsou zejména tržnice a tržišť a jejich rozdělení,*
- b) stanovení kapacity a přiměřené vybavenosti tržišť,*
- c) dobu prodeje zboží a poskytování služeb na tržišti,*
- d) pravidla pro udržování čistoty a bezpečnosti na tržišti,*
- e) pravidla, která musí dodržet provozovatel tržišť k zajištění jeho řádného provozu.*

Tržní řád se s výjimkou odstavce 1 písm. a), b) a c) vztahuje i na prodej zboží a poskytování služeb na tržišťích majících charakter stavby podle zvláštního zákona.⁵³

Obec může nařízením obce vydaným podle odstavce 1 stanovit, že se toto nařízení obce nevztahuje na některé druhy prodeje zboží a poskytování služeb prováděné mimo provozovnu, a stanovit, že některé druhy prodeje zboží nebo poskytování služeb prováděné mimo provozovnu v obci nebo její části jsou zakázány.

⁵¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů* [online]. © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, s. 1738-1739

⁵² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=50/1976&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, s. 157-158

⁵³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=50/1976&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, s. 154-156

Tržní řád je nařízení, kdy Rada hlavního města Prahy jej vydává podle § 44 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., a § 18 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 280/1997 Sb., zákona č. 356/1999 Sb. a zákona č. 167/2004 Sb. Rada hlavního města Prahy vydává nařízení pro prodej a poskytování služeb a jeho rozdělení je následující.

První tržní řád byl vydán na území hl. m. Prahy v roce 1998 a to vyhláškou hl. m. Prahy č. 27/1998 Sb. hl. m. Prahy. Nepsané pravidlo o vydávání tržního řádu zní/je, že se bude vydávat/je vydáván dvakrát ročně a to na jaře a na podzim.

5.1 Komplexní informace pro žadatele o zanesení místa do tržního řádu

„Na území hlavního města Prahy je možno mimo provozovnu k tomuto účelu určenou kolaudační rozhodnutím nabízet, prodávat zboží nebo poskytovat služby na místech uvedených v „příloze č. 1“ nařízení č. 9/2011 Sb. hl. m. Prahy, kterým se vydává tržní řád, ve znění pozdějších předpisů. Místa uvedenými v „příloze č. 1“ k tomuto nařízení jsou tržnice, tržiště, tržní místa, restaurační zahrádky v době po 22.00 hod., místa pro konání trhů, trasy pro pojízdný prodej zboží nebo poskytování služeb, předsunutá prodejní místa a místa pro nabídku zboží.“⁵⁴

O změnách tržního řádu rozhoduje Rada hlavního města Prahy. Návrhy na změnu tržního místa nebo poskytování služeb se podávají na příslušném odboru živnostenském dané městské části, ve kterých se prodej chce uskutečnit. Každý návrh se projednává s dotčenými orgány, zda jsou v souladu se zvláštními předpisy i se záměry orgánů městské části, např. odborem dopravy městské části, odborem správy majetku městské části, Dopravním podnikem hl. m. Prahy, Technické správy komunikací hl. m. Prahy, Hygienické stanice hl. m. Prahy, Městské veterinární správy, orgánů památkové péče atd., nejpozději však v rámci připomínkového řízení.

⁵⁴ MČ PRAHA 5. *Tržní řád – komplexní informace pro navrhovatele (žadatele)*; [online]. © 2010 Úřad Městské části Praha 5 [cit. 27. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/formulare-ke-stazeni---zivnostensky-urad/209473-trzni-rad-navrh-na-zmenu-prilohy-c1>

Z podaného návrhu musí být zřejmé, zda žádost podala fyzická nebo právnická osoba, s bližší identifikací žadatele (živnostenský list nebo výpis z obchodního rejstříku) a s uvedením přesného rozsahu podnikatelského záměru a konkrétní podobě prodejního zařízení. K žádosti se přiloží situační plánec záboru, nájemní smlouva k místu, počet prodejních míst a velikost záboru. Uvede se také prodejní doba, sezónní doba provozu a druh prodávaného sortimentu nebo poskytované služby. Pokud je projekt rozsáhlejšího charakteru nebo atypických mobilních zařízení je nutné doložit grafickou studii nebo fotodokumentaci.

Návrhy na zařazení nových míst nebo návrhy na vyřazení stávajících míst se dokládají s uvedením adresy místa záboru, parcelního čísla a katastrálního území.

Po zveřejnění novelizovaného tržního řádu ve Sbírce právních předpisů hl. m. Prahy bude žadatel vyrozuměn o zařazení nebo nezařazení prodejního místa do přílohy č. 1 tržního řádu a to písemnou formou na adresu nebo do datové schránky.

V případě, že nově zařazené prodejní místo bude realizováno na veřejném prostranství, je nutné požádat o zábor veřejného prostranství odbor dopravy městské části (dále jen „MČ“). Poté bude vydáno kladné rozhodnutí o povolení zvláštního užívání komunikace. Tomu ale ještě předchází to, že silničně správní úřad potřebuje pro vydání rozhodnutí souhlas vlastníka komunikace, a to je např. Technická správa komunikací hl. m. Prahy (zastupuje Magistrát hl. m. Prahy na základě zřizovací listiny vydané Radou hlavního města Prahy a byl ji svěřen vývoj, výstavba, správa, údržba a oprava pozemních komunikací, jejich součástí a příslušenství, pozemků a dalšího nemovitého majetku na území hl. m. Prahy) nebo Dopravní podnik hl. m. Prahy, atd..

Za užívání veřejného prostranství se platí místní poplatek stanovený obecně závaznou vyhláškou č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy, o místním poplatku, ve znění pozdějších předpisů, v nichž jsou v příloze č. 2 určena místa, která poplatku podléhají.

5.2 MÍSTA PRO PRODEJ A POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

Mimo provozovnu na území hl. m. Prahy je možno nabízet, prodávat zboží nebo poskytovat služby na místech uvedených v příloze č. 1 tržního řádu, nejde-li o druhy prodeje zboží nebo služeb, které jsou zakázány, anebo se toto nařízení na ně nevztahuje.

V příloze č. 1 tržního řádu jsou uvedena místa k tomu určená: tržnice, tržště, tržní místa, restaurační předzahrádky po 22:00 hod., místa pro konání trhů, trasy pro pojízdný prodej zboží nebo služeb, předsunutá prodejní místa a místa pro nabídku zboží.

- Tržnice je uzavíratelný, vymezený prostor, umožňující celý rok prodej zboží a poskytování služeb mimo provozovnu k tomuto účelu určenou. Tento prostor stanovuje alespoň 10 prodejních míst a v prodejní době musí být vybaven alespoň 10 stánky, pulty, stoly, přenosnými stánky, stojany, mobilními zařízeními umístěnými na zpevněném povrchu na prodejních místech, jejichž počet a rozmístění v prostoru tržnice jsou určeny plánkem. Tento prostor je veřejně přístupný pouze v provozní době.

- Tržště je vymezený prostor umožňující celoroční prodej zboží a poskytování služeb mimo provozovnu. Tržště umožňuje stanovit aspoň 10 prodejních míst a musí být v době prodeje zboží a poskytování služeb vybaven alespoň 10 prodejními zařízeními, umístěnými na zpevněném povrchu na stanovených prodejních místech, jejichž počet a rozmístění jsou určeny plánkem. Tento prostor je veřejně přístupný.

- Tržní místo je místo mimo tržště i tržště, které je v prodejní době veřejně přístupné na kterém se prodává zboží a poskytují služby z prodejních zařízení, umístěných na zpevněném povrchu. Prodejní zařízení nesmí ať pevnou nebo zavěšenou žádnou svou částí přesahovat plochu uvedenou pro tržní místo.

- Restauráční zahrádka je místo mimo provozovnu určenou a na zpevněném povrchu prodává zboží a poskytuje služby v rámci ohlašovací řemeslné živnosti (hostinská činnost). Restauráční zahrádka musí mít stejného provozovatele jako uvedená provozovna a může být vybavena mrazícím, chladícím nebo výčepním zařízením sloužícím pro její provoz.

- Místo pro konání trhu je místo mimo provozovnu určenou, na kterém se konají příležitostné akce, při kterých je prodáváno zboží nebo poskytovány služby. Trhy se mohou konat na tržštích, v tržnicích, tržních místech nebo místech k tomuto účelu určených.

- Trasa pro pojízdný prodej zboží nebo poskytování služeb je trasa vymezená názvem míst, která spojuje, ulic kterými probíhá nebo místem, na kterém se nabízí,

poskytují služby nebo prodává zboží. Na trase lze prodávat zboží nejvýše z počtu prodejních zařízení (kola, elektromobily, ruční vozíky a podobná zařízení), prodávat zboží nejvýše z počtu prodejních zařízení (kola, elektromobily, ruční vozíky a podobná zařízení), dopravovat osoby kočáry taženými koňmi z místa pro nabídku takové služby, dopravovat osoby prostřednictvím velotraxi pro nabídku takové služby.

- Předsunuté prodejní místo je místo mimo provozovnu určenou, ze kterého se prodává zboží a poskytují služby stejného druhu jako v provozovně a musí mít stejného provozovatele. Předsunuté prodejní místo se zřizuje bezprostředně u uvedené provozovny.

- Prodejní místo je místo mimo provozovnu určenou podle zvláštního zákona na tržištích, v tržnicích, na tržních místech, předsunutých prodejních místech a trzích, na kterém se prodává zboží, a poskytují služby z prodejních zařízení umístěných na zpevněném povrchu.

- Místo pro nabídku zboží je místo mimo provozovnu určenou, na kterém se za účelem prodeje nebo nabídky vystavuje zboží stejného druhu jako v provozovně umístěné na přenosném zařízení nebo na zemi. Toto platí i tehdy, je-li zboží vystavováno zobrazené. Považuje se za něj i plocha, na které je zboží položeno, zavěšeno, či jiným způsobem upevněno buď přímo, nebo pomocí technického zařízení nebo konstrukce, jako je zeď domu mimo provozovnu určenou nebo vchodové dveře či okenice.

- Za kočár s koňmi se pokládá povoz, který se pohybuje pomocí koňské síly. Za velotraxi se pokládá trojkolové vozidlo poháněné lidskou silou popřípadě pomocným motorem.

5.3 Rozdělení míst podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby

5.3.1 Tržní místa se podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby rozdělují na:

- tržní místa v centrální části města, u nichž konkrétní druh zboží nebo poskytované služby nesmí být jiný než květiny a doplňkový sortiment, který se ke květinám váže, zelenina, ovoce, upomínkové předměty vztahující se k Praze nebo České republice s výjimkou textilních, výtvarná díla, plány a mapy města a republiky, pohlednice, knižní průvodce, jízdenky městské hromadné dopravy, tisk, telefonní karty, ceniny, tabákové výrobky a drobné kuřácké potřeby, drobné psací potřeby, občerstvení, vstupenky na kulturní programy a jízdenky na okružní jízdy městem, nabízení průvodcovských služeb, půjčování nemotorových dopravních prostředků, čištění bot, fotografické služby včetně prodeje drobných fotopotřeb;

- tržní místa v prostorách metra, u nichž konkrétní zboží nesmí být jiné než květiny, tisk, knihy, jízdenky městské hromadné dopravy, příležitostně velikonoční a vánoční zboží a telefonní karty;

- ostatní tržní místa, u kterých není předem omezen druh prodávaného zboží nebo poskytované služby.

5.3.2 Trhy se podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby rozdělují na:

- trhy se zbožím vztahujícím se k určitému období (dušičkové, vánoční či velikonoční), dnu nebo svátku (např. sv. Mikuláše, sv. Valentýna, Den dětí atd.) případně zaměřeným na zboží jako produkt uměleckých řemesel

- farmářské trhy se sortimentem čerstvého nebo zpracovaného zboží, pocházejícího od zemědělců, zahrádkářů, pěstitelů, sběračů lesních plodů a hub a od malých producentů, měnicím se podle ročního období, kterým je např. ovoce, zelenina, květiny, masné a mléčné výrobky, pečivo a další zemědělské a zahrádkářské produkty.

Na farmářských trzích je možné prodávat i jiné zboží, a to produkty lidových uměleckých řemesel z proutí, dřeva, šustí a poskytovat stravovací služby.

- ostatní trhy provozované zpravidla ve vymezené dny v týdnu, měsíci či roce.

5.3.3 Ostatní místa pro prodej zboží nebo poskytování služeb

Rozdělují se podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby tak jak je uvedeno v příloze č. 1 tržního řádu jako např. pojízdný prodej na cyklistické trase.

5.4 Rozdělení komunikací podle správy majetku

Pozemní komunikace na území hl. m. Prahy jsou převážně v majetku Magistrátu hl. m. Prahy a v menší míře je správa komunikací svěřena jednotlivým MČ. Za hl. m. Prahu většinou spravuje komunikace Technická správa komunikací hl. m. Prahy (byla zřízena ke dni 01. 07. 1989, a to rozhodnutím č. 13/15/P plenárního zasedání Národního výboru hl. m. Prahy), a to na základě Zřizovací listiny vydané Radou hlavního města Prahy, a byl jí svěřen rozvoj, výstavba, správa, údržba a opravy pozemních komunikací, jejich součástí a příslušenství, pozemků a dalšího nemovitého majetku na území hl. m. Prahy. Technická správa komunikací (dále jen „TSK“) je při hospodaření s majetkem hl. m. Prahy oprávněna vykonávat takové činnosti, které jsou uvedeny ve Smlouvě zajištění správy majetku mezi hl. m. Prahou a TSK ze dne 28. 12. 2000, ve znění pozdějších změn a dodatků. TSK na základě tohoto oprávnění vybírá nájemné za užívání veřejného prostranství. Nájemné je stanoveno v souladu s platným usnesením Rady hl. m. Prahy, a to že výše nájemné je vybíráno minimálně ve výši místního poplatku. V některých případech je nájemné vybíráno i nad rámec místního poplatku, a to z důvodu regulace prodejních míst či služeb. Jedná se konkrétně o reklamní akce nebo propagace firem, kdy nájemné bylo tak nízké, že tyto akce probíhaly v některých lokalitách nepřetržitě. Bylo tedy nutné zvýšit nájem na 100,- Kč/m²/den. Dále tato regulace byla uplatněna pro prodej vánočních ryb. Tento sortiment je sice zařazen do vánočního prodeje, a tím pádem je možný prodej na celém území hl. m. Prahy, pokud ovšem bude vydáno kladné Rozhodnutí příslušné městské části. Taktéž bylo nájemné stanoveno na 100,- Kč/m²/den. Dále TSK stanovilo v letech 2008 – 2013 kauce ve výši

10.000,- Kč na případné porušení podmínek prodeje. Např. překročení výměry, neuklizená komunikace a to 1 m od místa prodeje, problém s odvodem odpadní vody do kanálu, atd. Tato kauce byla zrušena v roce 2014 a to z důvodu, že prodejci již měli prodejní místa řádně uklizená a jiné nesrovnalosti nebyly shledány.

Žadatelé o prodejní místa musí mít tedy uzavřenou nájemní smlouvu s vlastníkem komunikace, kterému platí nájemné, dále Rozhodnutí příslušného správního úřadu o zvláštním užívání komunikace, kde hradí místní poplatek a eventuálně souhlas s vlastníkem pozemku, kde se taktéž platí nájem. Tyto případy, kdy žadatel platí 2x nájemné a 1x poplatky jsou výjimečné, ale ve srovnání s jinými městy na území České republiky, velmi vysoké.

Tabulka č. 4 – Výše místního poplatku za užívání veřejného prostranství

městská část	§ 2 odst. 1 písm. c) - předzahrádka OZV 5/2011	§ 2 odst. 1 písm. c) - mobilní prodej OZV 5/2011
MČ Praha 1	60, 50, 40, 20	40
MČ Praha 2	10	100
MČ Praha 3	10	10
MČ Praha 4	25, 15, 10	25, 15, 10
MČ Praha 5	12, 10	12, 10
MČ Praha 6	5	30
MČ Praha 7	10*	10
MČ Praha 8	10	50, 40, 30, 20, 10
MČ Praha 9	15	30, 25, 17, 12, 10
MČ Praha 10	10	70, 50, 30, 20, 10
MČ Praha 16	20	20
MČ Praha 17	3	10

Zdroj⁵⁵

Vysvětlení:

- 1) Sazba poplatku je rozlišena podle MČ, významu ulic nebo náměstí a sortimentu prodávaného zboží
- 2) Sazba je uvedena v m²/den
- 3)* Akce, na kterou hl. m. Praha nebo MČ poskytuje finanční prostředky, se místní poplatek nevybírání

V tabulce č. 4 je názorně vidět, že sice v centrální části hl. m. Prahy jsou poplatky vysoké, ale na území např. MČ Praha 2 nebo MČ Praha 5, které jsou považovány taktéž za centrum města, jsou poplatky naopak nízké.

⁵⁵ MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Obecně závazná vyhláška č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy* [online]. © 2016 [cit. 27. 02. 2016]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasaky_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2011-vyhlasaka_cislo_5_ze_dne_26_05_2011.html

Dále bych se chtěla zabývat dalšími tržními místy, jako je např. vánoční prodej živých ryb, které nejsou v tržním řádu místně specifikovány. Tento sortiment je zahrnut do vánočního prodeje a může být tedy v určitém období nabízen na jakémkoliv místě na území hl. m. Prahy. V záměru ale tržní řád nezohledňuje, že prodejce musí mít svedenou vodu do kanálu, přístup k hydrantu nebo jinému zdroji vody, kádě by neměly být umístěny v kopci a měl by být zohledněn dostatečný průchozí profil pro chodce. MČ sice běžně uvádí do podmínek příslušného povolení podmínky, za jakých může být prodej uskutečněn, přesto pokud žadatel doloží souhlas vlastníka komunikace (což je jeden z hlavních zákonných podkladů), je velmi obtížné Rozhodnutí následně nevydat. Proto bych v tomto smyslu doporučila vzájemnou, včasnou a cílenou spolupráci ze strany vlastníka komunikace i MČ při povolování těchto záborů. Z těchto důvodů by neměl být tento sortiment zahrnut mezi vánoční prodej, ale měl by být uveden v Příloze č. 1 tržního řádu. V roce 2010 byl např. z tržního řádu vyjmut prodej květin a sortiment, který se ke květinám váže. Prodej květin ať už samostatný nebo na předsunutém prodejním místě před provozovnou je však dle mého názoru prodejní artikl jako kterýkoliv další a domnívám se, že by měl být opět do tržního řádu zanesen. Okrasná zeleň (květiny, stromky v květináčích atd.), které městskou část zkrášlují, je bez poplatku. Často se tento sortiment zaměňuje za prodej květin a vlastníci komunikace i MČ nemohou při podání žádosti rozlišit, o co žadatel žádá. V některých případech žadatelé tak činí záměrně, jen aby nemuseli platit místní poplatek i nájemné.

V tržním řádu není dle mého názoru řešen tzv. pochozí prodej, tedy nabídka určitého druhu zboží či služby formou komunikace při samotné chůzi. Ze strany prodejce je tak zajištěn v první řadě nepřetržitý kontakt s potenciálním zákazníkem a ve druhé řadě se těmito cílovým osobám nebrání možnosti volného pohybu k předem určenému cíli a tedy i ztrátě soukromého času. Domnívám se, že i tento způsob prodeje, kterým je např. nabídka praktického lékaře, nabídka domácích dílenských výrobků, nabídka pojišťovacích služeb, nabídka telekomunikačních operátorů, prodej kávy z mobilního kávovaru, prodej zmrzliny ze zmrzlinového boxu, aj. se začíná v poslední době hojně vyskytovat, a měl by být rovněž v tržním řádu pevně ukotven a jasně regulován.

ZÁVĚR

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství je spolu s ostatními druhy místních poplatků vybíraných v České republice součástí daňových příjmů města. Podle průzkumu prováděného v roce 2007, který zahrnoval i obce s počtem do 1.000 obyvatel, vybírá místní poplatek za užívání veřejného prostranství cca 70 % těchto obcí.⁵⁶

Výnosy z výše uvedených finančních prostředků za užívání veřejného prostranství představují v současné době vedle místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění využívání a odstraňování komunálních odpadů a vedle dnes již zrušeného místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, jednu z nejvyšších částek příjmů z výběru místních poplatků do obecních rozpočtů.

Např. v roce 2008 představoval 10% celostátního inkasa místních poplatků (poplatek „za odpad“ 61% a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj 17%).⁵⁷

V případě místního poplatku za užívání veřejného prostranství je možné na příkladu Magistrátu hl. m. Prahy učinit závěr, že tento poplatek vyhovuje nejen pro finanční přínos do rozpočtu města, ale především pro možnost regulovat výši sazby poplatku, příp. osvobozením od poplatku užívání veřejného prostranství k jinému než obecně určenému účelu jak co do rozsahu, tak i doby užívání. Stanovení nižší sazby místního poplatku, příp. poskytnutí osvobození od poplatku obecně závaznou vyhláškou je významným nástrojem obce při správě tohoto poplatku a umožňuje obci např. v případě umístění prodejních zařízení, situovat tento způsob zvláštního užívání do míst, kde to považuje za nejvhodnější. Magistrát hl. m. Prahy respektuje při tvorbě obecně závazné vyhlášky návrhy MČ na výši poplatku v rámci sazby stanovené zákonem o místních poplatcích. Může tak ale dojít k situaci, že např. za umístění prodejního zařízení mimo

⁵⁶ VEŘEJNÁ SPRÁVA ONLINE. Binek, J.; Galvasová, I.; Kadečka, S.; Právnická fakulta Masarykovy univerzity. *Deník veřejné správy, Místní poplatky-možnosti a realita* [online]. 26. 06. 2008. [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6325369>

⁵⁷ SEZNAM.CZ, A.S. MÍSTNÍ POPLATKY V PRAXI OBCI A MĚST. *Odborná pracovní konference 07. prosince 2009* [online]. © 1996–2016 [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Mistni_poplatky_konference.PDF

tržiště v malé okrajové MČ zaplatí poplatník vyšší sazbu poplatku, než ve větší MČ, blíže k centru města.

Maximální sazbu místního poplatku 100,- Kč/m²/den stanovenou zákonem o místních poplatcích v případě umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných podobných atrakcí, považuji za dostačující. Základní sazba poplatku za umístění dočasných staveb sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro potřeby tvorby filmových a televizních děl, pro reklamní akce atd. za cenu 10,- Kč/m²/den nebyla měněna, resp. zvýšena od přijetí zákona o místních poplatcích.

Navrhuji proto zvýšení této základní sazby poplatku:

a) pro umístění dočasných staveb pro poskytování prodeje a služeb, čímž dojde alespoň k jejímu přiblížení k sazbě poplatku pro obdobný způsob zvláštního užívání, a to umístění prodejního zařízení pro poskytování prodeje nebo služeb,

b) pro účel zvláštního užívání umístěním skládky. V tomto případě zvláštního užívání dochází ke zhoršení pohody bydlení v obci a vyšší sazba místního poplatku by přispěla k ukončení zvláštního způsobu užívání v co nejkratší době.

c) pro reklamní akce, a to z důvodu, že se koná velké množství těchto akcí. V jiných případech by firmy zaplatili mnohonásobně vyšší částku za reklamní kampaň, spot, billboard nebo stojan.

Dále navrhuji definovat do zákona o místních poplatcích pojem výtěžek pro případ akcí, ze kterých se místní poplatek nevybírání nebo alespoň jeho minimální výši. V praxi se může stát, že pořadatel oznámí, že výtěžek akce je určen na charitativní nebo veřejně prospěšné účely, místní poplatek se v tomto případě nevybere a po odečtení nákladů na realizaci akce nezbyde žádný výtěžek pro účel, z důvodu kterého nebyl poplatek vybrán.

S povinností platit místní poplatek se může setkat každý z nás. Cíl práce analyzovat na příkladu místního poplatku za užívání veřejného prostranství jeho vývoj, právní úpravu a zejména zhodnotit, zda obec (Magistrát hl. m. Prahy), může touto formou regulovat zvláštní užívání veřejného prostranství, byl splněn. Na příkladech

jednotlivých způsobů zvláštního užívání bylo doloženo, že tento místní poplatek má finanční a především regulační význam.

Rovněž na základě rozboru OZV, kterou na území hl. m. Prahy vydává tržní řád, lze konstatovat, že přijetím tohoto právního předpisu a jeho aplikací, se situace v prodeji zboží a poskytování služeb na území hl. m. Prahy zlepšila. Jednotlivé MČ mohou stanovit lokality, kde uskutečňování prodeje a nabídku služeb považují za vhodné a žádoucí. Prodej neprobíhá nekontrolovaně a ochrana spotřebitele je proto větší (předražování zboží a služeb, kvalita). Dále mohu konstatovat, že ve srovnání s jinými velkými městy v České republice, jako např. Brno, Ostrava, je tržní řád na území hl. m. Prahy účinně stanoven. Mohli by být sice v tržním řádu zanesena nová tržní místa, jak jsem již uvedla v práci, jako např. prodej ryb, prodej květinového zboží nebo pochozí prodej a při doporučení MČ nebo TSK, které mají zájem na regulaci, by mohla tato místa v budoucnu v tržním řádu figurovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

Seznam odborné literatury

BINEK, J.; GALVASOVÁ, I.; KADEČKA, S.; Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Deník veřejné správy, Místní poplatky-možnosti a realita. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6325369>

JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 1995, s. 134; Polygon, ISBN 80-901778-7-5

JIRÁSKOVÁ, Z a ŠNEBERKOVÁ A. *Místní poplatky v praxi*, 2. vydání, 2002, s. 178; Polygon, ISBN 80-7273-072

KADEČKA S. Právní formy místní regulace pozemní dopravy (nejen ve světle aktuální soudní judikatury), Správní právo ročník XLVI číslo 1/1. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-1-13w-hejc-pdf.aspx

PELC, V. *Místní poplatky, Praktická příručka pro obce*, 2. Vydání Praha: C. H. Beck 2013, ISBN 978-80-7400-454-4

PICMAUS F. A KOL. *Daně, odvody a poplatky v ČSSR*, SNTL-Nakladatelství technické literatury, Praha 1985

PICMAUS F. A KOL. *Daně, odvody a poplatky v ČSSR*, SNTL-Nakladatelství technické literatury, Praha 1974

ŠROMOVÁ, E. Moderní obec, Abeceda veřejného prostranství, část Ostatní prostory jako veřejná prostranství 04. 01. 2008. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/abeceda-verejneho-prostranstvi/>

VEDRAL, J. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, 1. vydání, Praha, Institut pro místní správu, 2006, ISBN: 80-86976-06-8

VÍT, O. Právní rádce, Zpoplatnění veřejného prostranství 27. 08. 2008. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-26786380-zpoplatneni-verejneho-prostranstvi>

Seznam legislativních zdrojů

Metodický materiál Odboru dozoru a kontroly veřejné správy k obecně závazné vyhlášce o místním poplatku za užívání veřejného prostranství ze dne 01. 01. 2011. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/.../stanovisko-odk-39-2007-mm-28c-pdf.aspx

Metodika k problematice OZV o místním poplatku za užívání veřejného prostranství. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/metodika-k-problematice-ozv-o-mistnim-poplatku-za-uzivani-verejneho-prostranstvi.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor dozoru a kontroly veřejné správy*. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků, Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí, Praha 2013, ISBN: 978-80-86466-37-8

Obecně závazná vyhláška č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasaky_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2011-vyhlasaka_cislo_5_ze_dne_26_05_2011.html

Pravidla pro vydávání právních předpisů obcí, hlavního města Prahy a krajů. Metodická pomůcka Ministerstva vnitra ČR, odbor dozoru a kontroly veřejné správy, aktuální znění ke dni 21. 01. 2016. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sbornikodk-2006-pdf.aspx

USNESENÍ RADY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Č. 2273 ze dne 18. 12. 2001, ve znění pozdějších změn.

VYHLÁŠKA NÁRODNÍHO VÝBORU HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Č. 4/1986, čl. 5

Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=50/1976&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, s. 157-158

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy, s. 1738-1739

Seznam soudních judikatur

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/94 ze dne 11. 04. 1995. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-24-94>

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/95 ze dne 25. 10. 1995. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-14-95>

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/02 ze dne 22. 03. 2005. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-21-02>

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 ze dne 21. 10. 2008. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-46-06_1

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/08 ze dne 18. 11. 2010. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-14-08_1

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/03 ze dne 9. 07. 2003. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=211/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/07 ze dne 30. 04. 2008. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-5-07_1

Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 9 Afs 86/2008 – 89 ze dne 16. 07. 2009. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&cislofull=9+Afs+86%2f2008+-+89&pagesource=0>

Seznam použitých internetových zdrojů

MATĚJKOVÁ, L. Odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra České republiky, Odborná pracovní konference-Místní poplatky v praxi obcí a měst dne 07. 12. 2009. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Mistni_poplatky_konference.PDF nebo http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Mistni_poplatky_konference.PDF

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Zápis ze semináře „Místní poplatky“ ze dne 21. 04. 2009, Příloha č. 2. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=21240373

MÍSTNÍ POPLATKY V PRAXI OBCI A MĚST. *Odborná pracovní konference 07. prosince 2009.* Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Mistni_poplatky_konference.PDF

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Zápis ze semináře Veřejný pořádek v obecně závazných vyhláškách obcí konaného dne 22. října 2009, ad 2) Pojem veřejné prostranství Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/zapis-seminare-pdf.aspx

Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 22/2007 ze dne 31. 05. 2007. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/22-2007-pdf.aspx

Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 1/2009 ze dne 06. 02. 2009. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/2009-1-pdf.aspx

Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 15/2009 ze dne 01. 11. 2009/01. 01. 2014 Veřejné prostranství-parkoviště. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/15-2009-pdf.aspx

Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 18/2009 ze dne 01. 11. 2009, Stanovení paušální částky v obecně závazné vyhlášce o místních poplatcích. Dostupné z: www.mvcr.cz/.../dokumenty-odk-2009-18-2009-20-2004-1-pdf.aspx

Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 22/2009 ze dne 01. 11. 2009/01. 01. 2014 Silniční ochranné pásmo a veřejné prostranství. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk2/dokument/stanovisko-22-2009-pdf.aspx

Tržní řád – komplexní informace pro navrhovatele (žadatele). Dostupné z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/formulare-ke-stazeni---zivnostensky-urad/209473-trzni-rad-navrh-na-zmenu-prilohy-c1>

UCR GORDIC SOFTWARE. *Přehled pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků* č. 120, Městské části celkem; Vlastní hlavní město Praha; za období 12/2010 ze dne 11. 02. 2011; 12/2011 ze dne 13. 02. 2012, 12/2012 ze dne 08. 02. 2013; 12/2013 ze dne 07. 02. 2014; UCR GINIS Enterprise za období 12/2014 ze dne 11. 02. 2015; položka 1343

SEZNAM ZKRATEK

apod. - a podobně

atd. - a tak dále

č. - číslo

čl. - článek

hl. m. - hlavní město

m - metr

m² - metr čtverečný

MČ - Městská část

násl. - následující

např. - například

odd. - oddělení

odst. - odstavec

OZV - obecně závazná vyhláška

písm. - písmeno

Sb. - Sbírka

Sb. hl. m. Prahy - Sbírka hlavního města Prahy

sp. zn. - spisová značka

s. - strana

resp. - respektive

tj. - to je

TSK - Technická správa komunikací hlavního města Prahy

tzn. - to znamená

ÚS - Ústavní soud

Ústava - Ústava České republiky

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sazby místního poplatku za užívání veřejného prostranství	42
Tabulka 2: Porovnání sazeb místního poplatku u vybraných městských částí	46
Tabulka 3: Výběr místního poplatku	47
Tabulka 4: Výše místního poplatku za užívání veřejného prostranství	56

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bohdana Milatová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: Bakalářské kombinované studium

**Název práce: Právní předpisy upravující prodej zboží a služeb na území hlavního města
Prahy**

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 27

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 11

Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.